

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

**Formování orgánů místní samosprávy v městském
obvodu Plzeň 8 - Černice**

Tomáš Spour

© 2014 ČZU v Praze

ČESKÁ ZEMĚDĚLSKÁ UNIVERZITA V PRAZE

Katedra humanitních věd
Provozně ekonomická fakulta

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Spour Tomáš

Veřejná správa a regionální rozvoj

Název práce

Formování orgánů místní samosprávy v městském obvodu Plzeň 8 - Černice

Anglický název

The Process of Setting Up the Local Government in the City District Plzeň 8 - Černice

Cíle práce

Tématem bakalářské práce je problematika místní samosprávy v období po roce 1989. Výzkum bude zaměřen na vybraný městský obvod Plzeň 8 - Černice (Plzeňský kraj).

Cílem práce bude v rámci zvoleného tématu:

1. Charakterizovat hlavní socioekonomické ukazatele městského obvodu a vyhodnotit jejich vliv na vývoj a fungování místní samosprávy.
2. Identifikovat aktéry politického procesu v městském obvodu (lokální politické subjekty, zájmové skupiny, podnikatelské subjekty apod.) a analyzovat jejich vzájemné vztahy.
3. Definovat charakter rozhodovacího procesu místní samosprávy na základě komparace výsledků komunálních voleb mezi lety 1994 až 2010.

Metodika

Ve výzkumu samosprávy na lokální úrovni rozhodování se uplatňují dva hlavní směry. První směr upřednostňuje pohled shora a na komunální politiku nahlíží jako na nejnižší patro politiky z celé politické hierarchie, nezohledňuje však místní specifika. Druhý směr vychází ze základního tvrzení, že komunálních politik existuje tolik, kolik existuje obcí. Základní metodou tohoto směru jsou jednotlivé případové studie, na jejichž základě bývají teprve opatrně konstruována zobecňující tvrzení [Balík 2005: 166-167]. Při vypracování práce bude využit výzkumný přístup, jenž se snaží zohledňovat odlišnosti v obsahu a způsobu rozhodování orgánů místní samosprávy v obcích různých velikostí. Práce bude postavena jako případová studie. Ke sběru dat budou využity zejména dvě základní techniky - studium dokumentů, odborné literatury a dotazování. Dále budou použity standardní metodologické postupy, především komparace.

Harmonogram zpracování

studium literatury a vyhledání podkladových materiálů - podzim 2013
realizace rozhovorů v obci - podzim 2013
zpracování práce a teze - říjen, listopad 2013
odevzdání práce a teze - listopad 2013

Rozsah textové části

30 - 40 stran

Klíčová slova

Plzeň, Černice, městský obvod, místní samospráva, rozvoj obce, volební strana, komunální volby

Doporučené zdroje informací

Balík, S. Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky. Praha: Grada, 2009.

Balík, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In Fiala, P., Strmiska, M. Víceúrovňově vládnutí: teorie, přístupy, metody. Brno: CDK, 2005.

Brokl, L. Reprezentace zájmů v politickém systému České republiky. Praha: Sociologické nakladatelství, 1997.

Čmejrek, J. a kol. Participace občanů na veřejném životě venkovských obcí ČR. Praha: Kernberg Publishing, 2009.

Čmejrek, J., Bubeníček, V., Čopík, J. Demokracie v lokálním politickém prostoru. Praha: Grada Publishing, 2010.

Jůptner, P. Komunální koalice a politické modely. Politologická revue č. 2, 2004, s. 80 - 101.

Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzeň č. 8/2001, Statut města

Outlý, J. Volby do zastupitelstev - vývoj a souvislosti. Politologická revue č. 2, 2003, s. 17 - 44.

Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích.

Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí.

Vedoucí práce

Čopík Jan, Ing., Ph.D.

Termín odevzdání

listopad 2013

prof. Ing. PhDr. Věra Majerová, CSc.

Vedoucí katedry

prof. Ing. Jan Hron, DrSc., dr. h. c.

Děkan fakulty

V Praze dne 27.11.2013

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Formování orgánů místní samosprávy v městském obvodu Plzeň 8 - Černice" jsem vypracoval samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu literatury na konci práce. Jako autor uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 29. 11. 2014

Poděkování

Touto cestou bych rád poděkoval především vedoucímu mé bakalářské práce, panu Ing. Janu Čopíkovi, Ph.D., za odborné vedení a poskytnutí cenných rad v průběhu jejího vypracování.

Dále taktéž děkuji všem pracovníkům úřadu městského obvodu Plzeň 8 – Černice, především pak všem dotazovaným zastupitelům za poskytnutí rozhovorů pro účely této bakalářské práce.

Formování orgánů místní samosprávy v městském obvodu Plzeň 8 - Černice

The Process of Setting up the Local Government in the City District Plzeň 8 - Černice

Souhrn

Předložená bakalářská práce Formování orgánů místní samosprávy v městském obvodu Plzeň 8 – Černice je tvořena teoretickou a praktickou částí. Teoretická část práce popisuje orgány obecní samosprávy a komponenty komunálního volebního systému České republiky. Praktická část práce pak charakterizuje městský obvod z hlediska historického, kulturního, socioekonomického a demografického, analyzuje výsledky komunálních voleb mezi lety 1990 – 2014, tj. v období od návratu k tradiční územní samosprávě v České a Slovenské Federativní Republice do doby současné. Dále bylo dotázáno několik členů zastupitelstva městského obvodu z dlouhodobě nejsilnějších volebních subjektů. Dotazování společně s výsledky jednotlivých ročníků voleb poskytují ucelený pohled na politickou situaci v obvodu.

Summary

The presented bachelor thesis Formation of members of local authority in city district of Plzeň 8 – Černice is created by theoretical and practical part. The theoretical part describes members of local authority and components of municipal elections system of Czech Republic. Practical part of the thesis characterizes the city district from the historical, cultural, socio-economic and demographic point of view, analyses results of municipal elections between years 1990 to 2014, means in the period from the return of traditional local authority in Czech and Slovak Federative Republic up to the present. Also there were few councilors of the long term most powerful political subjects questioned. Interrogation with the results of individual years of elections provides a comprehensive view of the political situation in the city district.

Klíčová slova: město Plzeň, Černice, městský obvod, místní samospráva, rozvoj obce, volební strana, komunální volby

Keywords: the town of Pilsen, Černice, city district, local authority, municipality development, political party, municipal elections

Obsah

1 Úvod.....	6
2 Cíl práce a metodika	7
2.1 Cíl práce.....	7
2.2 Metodika práce	7
3 Samospráva obce, komunální volební systém a jeho komponenty	8
3.1 Obecní samospráva	8
3.1.1 Zastupitelstvo obce	8
3.1.2 Rada obce.....	10
3.1.3 Starosta a místostarosta obce	11
3.1.4 Obecní úřad.....	12
3.1.5 Tajemník obecního úřadu	12
3.1.6 Výbory a komise	12
3.1.7 Správce obce	13
3.2 Komunální volební systém	14
3.2.1 Legislativa.....	14
3.2.2 Funkce voleb.....	14
3.2.3 Volební právo	15
3.2.4 Mandát zastupitele	16
3.2.5 Volební orgány	16
3.2.6 Volební území obce	17
3.2.7 Vyhlášení voleb	17
3.2.8 Volební kampaň.....	18
3.2.9 Kandidátní listiny.....	18
3. 2. 10 Hlasování	19
3. 2. 11 Volební klauzule	19
3. 2. 12 Volební formule.....	20
4 Charakteristika obce	21
4.1 Historická a kulturní charakteristika obce	21
4.1.1 Historie.....	21
4.1.2 Kultura	24

4.2 Ekonomická a sociální charakteristika	26
4.2.1 Míra nezaměstnanosti a ekonomická situace	26
4.2.2 Doprava.....	27
4.2.3 Občanská vybavenost	29
4.2.4 Bytová situace.....	30
4.3 Demografická charakteristika obce	31
4.3.1 Počet obyvatel.....	31
4.3.2 Struktura obyvatel.....	32
5 Volby do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 – Černice	33
5.1 Výsledky voleb do zastupitelstev městského obvodu po roce 1990.....	33
5.1.1 Volby v roce 1994.....	33
5.1.2 Volby v roce 1998.....	34
5.1.3 Volby v roce 2002.....	35
5.1.4 Volby v roce 2006.....	36
5.1.5 Volby v roce 2010.....	36
5.1.6 Volby v roce 2014.....	37
5.2 Nejsilnější politické subjekty v městském obvodu, migrace kandidátů mezi volebními stranami, kandidatura do zastupitelstva města	38
5.3 Problémy obce	40
6 Závěr	42
7 Seznam použitých zdrojů.....	45
7.1 Seznam použité literatury	45
7.2 Použité internetové zdroje	45
7.3 Ostatní použité zdroje	46
8 Přílohy.....	47
8.1 Seznam použitých zkratk	47
8.2 Seznam příloh	48

Seznam tabulek

Tabulka 1: Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných bytů.....	31
Tabulka 2: Počet obyvatel.....	32
Tabulka 3: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 1994.....	34
Tabulka 4: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 1998.....	35
Tabulka 5: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2002.....	36
Tabulka 6: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2006.....	36
Tabulka 7: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2010.....	37
Tabulka 8: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2014.....	38

Seznam grafů

Graf 1: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v % v letech 2005 - 2012	26
--	----

1 Úvod

Dnes, v druhé dekádě třetího tisíciletí je participace občanů na politickém životě na lokální úrovni pro většinu z nich otázkou spadající do naprostého okraje jejich zájmů, ačkoliv je tomu pouhých 165 let, co propukla revoluce v Rakouském císařství a jejímž jedním z dvou hlavních cílů bylo právě zřízení územní samosprávy, které se následně i podařilo prosadit. Určitou zásluhu na tomto nezájmu má jistě i přes 40 let trvající nedemokratické a centrálním způsobem vedené státní zřízení mezi lety 1948 a 1989, jehož odkaz má dodnes místo v podvědomí většiny občanů. Přitom by to měla být právě ona lokální úroveň, odkud by se mělo začínat ve všech úvahách a přístupech, lhostejno zda ekonomických, politických či jakýchkoliv jiných.

„Podle mého názoru existují v dnešní době v podstatě dva hlavní druhy motivace pro působení v samosprávě na lokální úrovni. V případě některých zastupitelů se jedná o snahu pomoci obvodu, ve kterém žijí a který jim není lhostejný. V ostatních a bohužel nemálo četných případech jde pouze o snahu nastartovat politickou kariéru v obvodu a následně se pokusit o vstup do městského zastupitelstva (tedy z politického hlediska o úroveň výš), rady popř. komisi při radě města.“ [rozhovor 02]

Teoretická část této bakalářské práce popisuje na základě souvisejících zákonů a odborné literatury právní principy fungování lokální samosprávy, zatímco praktická část se zabývá konkrétním městským obvodem, a to z hlediska historie, kultury, demografie, ekonomické situace, ale také jeho trvajících i nově vznikajícími problémy a dále demokratickými komunálními volbami od doby vzniku samostatné České republiky.

V rámci zpracování praktické části práce bylo dotázáno několik členů zastupitelstva městského obvodu z dlouhodobě nejsilnějších volebních subjektů, mezi které patří především místní politické organizace ČSSD a ODS, přičemž dotazovaný zastupitel za ČSSD je po páté v řadě zvolený starosta obvodu. Dotazování společně s výsledky jednotlivých ročníků voleb poskytují ucelený pohled na politickou situaci v obvodu.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Tématem předložené práce je problematika místní samosprávy v městském obvodu Plzeň 8 – Černice po roce 1989.

Cílem bakalářské práce je vysvětlit politický proces na lokální úrovni, jeho hlavní aktéry a politické stranictví s tím související. Při analýze komunálních voleb ve zvolených letech je hlavním úkolem popsat výsledky jednotlivých kandidujících subjektů a povolební složení zastupitelstva v čele se starostou. Aby mohla být vyhodnocena obecní samospráva, je nutné charakterizovat obec též z hlediska socioekonomického, demografického, kulturního, aj. Důraz byl kladen na zmapování současně existujících problémů obce a snahy zastupitelstva o jejich minimalizaci. Na základě všech dat získaných během zpracování práce byl vytvořen ucelený popis komunálních voleb v této obci, se zaměřením na vysvětlení dlouhodobých trendů a dominancí či naopak nečekaných zvrátů.

2.2 Metodika práce

Při zpracování této bakalářské práce je vycházeno z tvrzení, že komunálních politik existuje v zásadě tolik, kolik existuje obcí [Balík 2005: 165-167], z čehož je patrné, že důraz v rámci tohoto přístupu k problematice je kladen na jednotlivé odlišnosti a specifika konkrétní obce, a právě tento fakt je při zpracování této práce považován za zásadní. Alternativní směr, na základě kterého je možné na komunální politiku nahlížet tzv. shora a který komunální politiku považuje za nejnižší z hierarchického žebříčku politik a nezohledňuje její jedinečnost, byl vyhodnocen jako nevyhovující.

Bakalářská práce je tvořena formou případové studie a při jejím zpracování byl použit první z výše zmíněných přístupů, tzv. přístup zdola. Pro výstupy teoretické části práce sloužila jako zdroje platná znění zákonů a literární publikace. Praktická část této práce se opírá o více zdrojů informací a metod zpracování dat. Mezi nejdůležitější zdroje lze zahrnout údaje Českého statistického úřadu, údaje městského obvodu Plzeň 8 - Černice, kroniku obce Černice, webové stránky městského obvodu Plzeň 8 - Černice, literární publikace týkající se obce a polostandardizované rozhovory se zastupiteli. Využita byla též komparace dat jako obvyklý metodologický postup při politologických výzkumech.

3 Samospráva obce, komunální volební systém a jeho komponenty

3.1 Obecní samospráva

Historie obecní samosprávy na území dnešní České republiky sahá až do revolučního roku evropské úrovně, a to do roku 1848, kdy byl poprvé v novodobé historii z vůle lidu vznesen soubor požadavků, jehož podstatnou částí byl i apel na vznik územní samosprávy. Vývoj systému územní samosprávy jak jej známe dnes je ale výsledkem mnohých zásadních transformací, poučení se z chyb a dlouhodobého ověřování a testování stále se vyvíjejících a modernizovaných postupů [Balík 2009: 39-58].

Obnovení tradičních orgánů obecní samosprávy v roce 1990 po téměř 50-ti letech více či méně centrálního způsobu řízení územní samosprávy by se nemuselo zdát v souvislosti s dalšími událostmi revolučních let 1989 a 1990 jako nijak zásadně důležité, faktem ale zůstává, že právě tyto změny byly jedněmi z nejdůležitějších v návratu ČR (respektive do 31. 12. 1992 ČSFR) k demokratickému státnímu zřízení [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 37].

3.1.1 Zastupitelstvo obce

Zastupitelstvo obce je základním orgánem obecní samosprávy, je složeno z členů zastupitelstva obce, přičemž počet zastupitelů pro každé volební období stanovuje stávající zastupitelstvo. Počet členů zastupitelstva obce se stanovuje na základě dvou kritérií, a to počtu obyvatel obce a velikosti územního obvodu [Zákon č. 128/2001 Sb., o obcích, §67, §68]. O složení zastupitelstva obce rozhodují občané - voliči svými hlasy v komunálních volbách.

Nárok na mandát vzniká zastupiteli obce okamžikem zvolení, nicméně zastupitel je povinen složit slib na prvním zasedání zastupitelstva, jehož se účastní. Základními právy člena zastupitelstva obce jsou předkládání návrhů zastupitelstvu obce, radě obce, výborům a komisím k projednání, vznášení dotazů připomínek a podnětů tamtéž, požadování informací o věcech souvisejících s výkonem jeho funkce ze strany zaměstnanců obecního úřadu a taktéž od zaměstnanců právnických osob obcí zřízených [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §82]. Člen zastupitelstva obce je povinen se aktivně zúčastňovat zasedání zastupitelstva obce, ale i dalších orgánů, je-li jejich členem. Především je člen zastupitelstva povinen se vyvarovat střetu zájmů, tzn. nezvýhodňovat anebo nepoškozovat sebe, osobu blízkou, popřípadě fyzickou či právnickou osobu, kterou zastupuje [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §83].

Podstatou zastupitelské demokracie je tzv. reprezentativní (volný) mandát, tzn. mandant (pro účely této práce zastupitel obce) vykonává svůj mandát osobně a v souladu se svým slibem a svědomím [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §71], není nikomu a ničemu povinován, není vázán žádnými příkazy ani pokyny, jak od voličů, tak od subjektu, za nějž kandidoval, ani žádného dalšího subjektu [Balík 2009: 67].

Zastupitelstvo obce rozhoduje o věcech spadajících do samostatné působnosti obce, jedná se především o schvalování programu rozvoje obce, schvalování rozpočtu a závěrečného účtu obce, rozhodování o založení anebo rušení právnických osob, vydávání obecně závazných vyhlášek obce, rozhodování o vyhlášení místního referenda, zřizování a rušení výborů, volení starosty, místostarostů a dalších členů rady, zřizování a rušení obecní policie, rozhodování o spolupráce obce s obcemi jinými. Do samostatné působnosti obce spadají záležitosti, které jsou v zájmu obce nebo jejích občanů, pokud tyto nejsou zákonem svěřeny krajům anebo pokud se nejedná o jiný typ přenesení působnosti orgánů obce dle zákona [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 40]. Dále je zastupitelstvu obce vyhrazeno rozhodování o majetkoprávních úkonech, které jsou vymezeny v §85 zákona o obcích [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §85].

Zastupitelstvo obce je oprávněno se usnášet pouze za přítomnosti nadpoloviční většiny všech členů a schází se dle potřeby, minimálně však jedenkrát za tři měsíce, a to vždy v územním obvodu obce. Zasedání zastupitelstva obce svolává a zpravidla i řídí starosta, který je taktéž povinen jej svolat, pokud o to zažádá alespoň třetina členů zastupitelstva anebo hejtman kraje. Pokud není zastupitelstvo při zasedání usnášení schopné, je ukončeno předsedajícím a do 15 dnů se musí konat zasedání náhradní. V případě, kdy se zastupitelstvo obce nesejde po dobu delší šesti měsíců v usnášení schopné podobě, je Ministerstvem vnitra rozpuštěno [Balík 2009: 71].

Zasedání zastupitelstva obce je vždy veřejné a oznámení o jeho konání musí být zveřejněno vždy minimálně sedm dní předem, včetně upřesnění místa a termínu konání a programu každého jednotlivého zasedání na úřední desce obecního úřadu. Předkládat návrhy k zařazení na pořad jednání připravovaného zasedání zastupitelstva obce mají právo jeho členové, rada obce a výbory. K platnému usnesení zastupitelstva obce je třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech členů. O průběhu zasedání zastupitelstva obce se pořizuje zápis, který musí být nejdéle do 10 dnů uložen na obecním úřadě komukoliv k nahlédnutí [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 42-43].

3.1.2 Rada obce

Rada obce je výkonným orgánem obce v oblasti samostatné působnosti, ze své činnosti je odpovědná zastupitelstvu obce. V oblasti přenesené působnosti přísluší radě obce právo rozhodovat, jen stanoví-li tak zákon. V případě obce, kde rada volena není, jsou její pravomoci vykonávány starostou (nestanoví-li zákon jinak) [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §99].

Rada obce je tvořena starostou, místostarostou (místostarosty) a dalšími členy rady obce, volenými z řad členů zastupitelstva obce. Počet členů rady obce je vždy lichý a činí minimálně pět a maximálně jedenáct členů, přičemž tento počet nesmí přesahovat jednu třetinu počtu členů zastupitelstva obce. V obcích, kde zastupitelstvo obce čítá méně než 15 členů, rada obce volena není [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 43].

V určitých případech stanovených zákonem přechází (v některých případech trvale) pravomoci rady obce na zastupitelstvo obce, to je poté v určitých případech oprávněno tyto pravomoci zčásti anebo zcela svěřit starostovi obce. Jedná se především o situace, kdy počet členů rady obce je po určitou dobu nižší než počet, který je dle zákona stanoven jako minimální [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 44].

Schůze rady obce jsou svolávány starostou, jsou neveřejné (na rozdíl od zastupitelstva obce) a jsou konány dle potřeby (zákon nestanovuje žádnou periodu scházení). Zápis o schůzi rady obce musí být vyhotoven a uložen na obecním úřadě do sedmi dnů od konání schůze, a dle zákona o svobodném přístupu k informacím je k nahlédnutí komukoliv (nikoliv pouze členům zastupitelstva obce). Rada obce je usnášeníschopná, je-li přítomna nadpoloviční většina všech jejích členů, k platnému usnesení či rozhodnutí je taktéž třeba souhlasu nadpoloviční většiny všech jejích členů [Balík 2009: 72-73].

Do působnosti rady obce spadá především příprava návrhů k projednání zastupitelstvem, zabezpečení hospodaření obce adekvátně ke schválenému rozpočtu, rozhodování obce jako jediného velkého společníka obchodní společnosti, vydávání nařízení obce, zřizování a rušení komisí, včetně jmenování a odvolávání předsedů a členů, kontrola plnění úkolů a přezkoumávání opatření přijatých v samostatné působnosti, rozhodování dle zákona o ostatních záležitostech jak samostatné, tak i přenesené působnosti obce [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §102].

3.1.3 Starosta a místostarosta obce

Starosta je z pohledu občanů obce nejhmatatelnějším orgánem obecního zřízení, ale jeho post nemá povahu statutárního orgánu, je pouze součástí rady obce, což znamená, že úkony vyžadující schválení zastupitelstvem nebo radou obce nemůže činit dříve, než dojde k požadovanému schválení. Starosta (i místostarosta) obce musí být (na rozdíl od řadového zastupitele) občany České republiky a jsou subjekty zastupující obec v komunikaci s prostředím vně obce. Spolu s místostarostou (místostarosty) je volen absolutní většinou z řad členů zastupitelstva obce a za výkon své funkce je jemu odpovědný, se souhlasem ředitele krajského úřadu jmenuje a odvolává tajemníka obecního úřadu [Balík 2009: 74 - 75].

Pokud zastupitelstvo obce nestanoví jinak, plní starosta obce úlohu zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce a stanovuje jim plat (toto tvrzení platí v pouze v případě, kdy není zřízena funkce tajemníka obce, pokud obec tajemníka má, plní starosta tuto funkci vůči tajemníkovi, tohoto tajemníka starosta na základě pověření tajemníka magistrátu jmenuje a odvolává), odpovídá starosta za informování veřejnosti o činnostech obce, plní funkci organizátora voleb a organizátora v krizovém zřízení. Nejsilnější kompetencí, kterou starosta obce disponuje je svolávání a řízení zasedání zastupitelstva a rady obce. Dále v určitých případech stanovených zákonem starosta obce pozastavuje výkon usnesení rady obce v samostatné působnosti [Balík 2009: 76].

Starosta, jakožto nejdůležitější článek samosprávy obce (v tomto případě městského obvodu) má na základě Statutu města Plzně rozšířeny pravomoci v určitých případech na základě zvláštního zákona o zřizování zvláštních orgánů obce, jmenování a odvolávání jejich členů a rozhodování o podjatosti členů těchto zvláštních obecních orgánů ve správním řízení, dále je oprávněn ustavovat účelové pracovní skupiny a trvalé aktivity sloužící ke koordinaci činností spadajících do samostatné nebo přenesené působnosti vícera orgánů či organizačních složek města, jedná-li se o působnosti svěřené městskému obvodu [Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města].

Místostarosta zastupuje starostu v době jeho nepřítomnosti, nemoci nebo dovolené. Zastupitelstvo obvodu může v případě potřeby zvolit i více místostarostů. Jsou-li místostarostové pro výkon funkce dlouhodobě uvolněni, zastupitelstvo obvodu stanoví jejich působnost, aniž by bylo starostovi zkráceno právo vyhradit si rozhodnutí i ve věcech stanovených do působnosti místostarosty [Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města].

3.1.4 Obecní úřad

Obecní úřad, v jehož čele stojí starosta, je tvořen právě jím, místostarostou (místostarosty), tajemníkem obecního úřadu (je-li tato funkce zřízena) a zaměstnanci obce zařazenými do obecního úřadu. Obecní úřad se může členit na odbory, o jejichž dělení rozhoduje rada obce a tam, kde rada obce není zřízena, rozhoduje o tomto zastupitelstvo obce.

Obecní úřad v oblasti přenesené působnosti plní úkoly, které mu byly svěřeny zastupitelstvem nebo radou obce, pomáhá v činnosti výborům a komisím, vykonává státní správu v oblasti přenesené působnosti dle zákona s výjimkou věcí, které spadají do působnosti jiného orgánu obce [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §109].

3.1.5 Tajemník obecního úřadu

V obcích s pověřeným obecním úřadem a v obcích s rozšířenou působností se dle zákona povinně zřizuje funkce tajemníka obecního úřadu. Tajemník obecního úřadu je zaměstnancem obce. Pokud tato funkce v obci zřízena není, všechny funkce tajemníka obecního úřadu plní starosta obce. Ostatní obce, tj. obce neuvedené v tomto odstavci mají možnost (nikoliv povinnost) tuto funkci zřídit. Tajemník obecního úřadu je odpovědný starostovi obce za řádné plnění úkolů obecního úřadu v samostatné i přenesené působnosti.

Tajemník obecního úřadu zajišťuje výkon přenesené působnosti s výjimkou věcí, které jsou dle zákona svěřeny radě nebo zvláštnímu orgánu obce, plní úkoly uložené jeho postu zastupitelstvem nebo radou obce, popřípadě starostou, stanovuje platy a plní úkoly statutárního orgánu zaměstnavatele vůči zaměstnancům obce zařazeným do funkcí na obecním úřadě, účastní se schůzí a zasedání zastupitelstva a rady obce s hlasem poradním. Tajemník obecního úřadu nesmí být činný v politických stranách ani hnutích [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §110].

3.1.6 Výbory a komise

Zastupitelstvo obce zřizuje jako své iniciativní a kontrolní orgány výbory, zatímco rada obce může zřídit komise. V případě, že obec nemá radu, zřizuje komise starosta municipality. Ze zákona jsou zřizovány kontrolní, finanční a výbor pro národnostní menšiny (tento pouze v obcích, kde žije minimálně 10% občanů jiné než české národnosti). Finanční výbor provádí především kontrolu nakládání s majetkem a finančními prostředky obce. Kontrolní výbor poté drží dohled nad plněním usnesení přijatých zastupitelstvem nebo radou a nad dodržování legislativy ostatními výbory a orgány obce. Výbory jsou ze své činnosti odpovědné zastupitelstvu obce a plní úkoly zastupitelstvem obce určené.

Výbor je složen vždy z lichého počtu členů a jeho předsedou je člen zastupitelstva municipality. Dále mohou být zřizovány osadní a místní výbory v jednotlivých částech obce [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 48].

Úkolem komisí je především předkládání stanovisek a námětů radě obce. V případě, že byl komisi svěřen výkon přenesené působnosti, je též výkonným orgánem (předsedou je v tomto případě pouze osoba, která prokázala zvláštní odbornou způsobilost v komisi svěřené oblasti). Komise je, jak lze dovodit již ze způsobu jejího vzniku, ze své činnosti odpovědná radě obce, ve výkonu přenesené působnosti na svěřeném úseku je poté odpovědná starostovi [Balík 2009: 79].

3.1.7 Správce obce

Výjimečným institutem na komunální úrovni je institut správce obce., který není orgánem obce, ale přesto v určitých případech dle zákona (viz níže) přebírá působnost všech hlavních obecních orgánů, zastupitelstvem obce počínaje a starostou konče. Správce obce je (od roku 2006) jmenován Ministerstvem vnitra z jeho řad, což by se dalo považovat za klasickou ukázkou centralizačních tendencí (vezmeme-li v úvahu vývoj těchto tendencí ve století dvacátém, především pak na jeho konci a na počátku století jednadvacátého), vzhledem k faktu, že do výše zmíněného roku byl správce obce jmenován ředitelem krajského úřadu, respektive jeho přednostou. Správce obce nahrazuje post starosty obce, tzn., stojí v čele obecního úřadu, zabezpečuje výkon přenesené a nezbytné úkoly v samostatné působnosti. Správce obce není oprávněn provádět žádné úkony vyhrazené zastupitelstvu obce, kromě schválení rozpočtu obce a hospodaření dle tohoto rozpočtového plánu.

Správce obce je jmenován za předpokladu, že se v obci neuskuteční vyhlášené volby pro nedostatek kandidátů (nebo z důvodu neustavení volební komise), kdy zastupitelstvo obce je rozpuštěno z důvodů stanovených zákonem. Dále je správce obce jmenován v případě, že post starosty obce není obsazen po dobu delší šesti měsíců anebo pokud dojde ke sloučení či oddělení části obce k 1. lednu. Činnost správce obce končí dnem ustavujícího zasedání zastupitelstva obce nebo zvolením starosty. O výkonu své funkce a stavu hospodaření a majetku obce je správce obce povinen podat zprávu zastupitelstvu obce [Balík 2009: 79-80].

3.2 Komunální volební systém

3.2.1 Legislativa

Základním stavebním kamenem (myšleno zdrojem práva a legitimacy) v oblasti územní samosprávy je zákon č. 1/1993 Sb., Ústava České Republiky, především hlava VII – Územní samospráva, upravující výlučně záležitosti týkající se územní samosprávy, dále zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně a doplnění některých dalších zákonů a s ním samozřejmě související zákon č. 128/2001 Sb., o obcích.

Zákonu č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně a doplnění některých dalších zákonů předcházely v období po roce 1989, respektive v období od 1. 1. 1990 zákon č. 368/1990 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí (volby roku 1990 dle tohoto zákona), zákon č. 298/1992 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a místním referendu (žádné volby dle tohoto zákona) a zákon č. 152/1994 Sb., o volbách do zastupitelstev v obcích a o změně a doplnění některých dalších zákonů (volby v letech 1994 a 1998 dle tohoto zákona) [Balík 2009: 83].

Vývojem zmíněným výše a snahou o odstranění chyb při současném zachování co možná nejvyšší míry efektivity se do dnešní podoby transformoval již výše zmíněný zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a změně a doplnění některých dalších zákonů, dle kterého byly uskutečněny volby do zastupitelstev obcí v letech 2002, 2006 a 2010.

Komunální volby se od 1.1.1990 konají tajným hlasováním na základě rovného a přímého volebního práva, a to podle zásad poměrného zastoupení na čtyřleté funkční období [Balík 2009: 84].

3.2.2 Funkce voleb

Zastupitelská, jinými slovy nepřímá či reprezentativní demokracie, se od demokracie přímé, kde vůle lidu je přenášena do procesu politického rozhodování přímo, odlišuje především faktem, že z řad občanů jsou voleni zástupci, kteří se na průběhu a výkonu demokracie podílejí namísto občanů samotných. Nezbytným prvkem k dosažení tohoto stavu je samotná existence voleb, které musí dle současně platné legislativy být nejen svobodné, ale i pravidelně opakované. Stěžejním úkolem voleb je zjištění rozložení sil politického spektra v určitém politickém prostoru a těmto zjištění poměrově odpovídající možnosti sebeprezentace. Aspektem vyplývajícím z takovýchto voleb je i zjištění stavu aktuálních priorit a požadavků společnosti v daném politickém prostoru [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 51].

Neméně podstatnými funkcemi voleb jsou funkce kontrolní, ta umožňuje při nespokojenosti občanů jimi zvolené zástupce v nadcházejících volebních obdobích nahradit na postech a ve funkcích, kdy se těmto zástupcům samotným aktem zvolení dostalo legitimacy a nelze opomenout ani funkci integrační, jejíž existenci lze pozorovat především v momentech utváření kompromisů při prosazování různých prostředků, za účelem dosažení často velmi odlišných cílů, různými politicky odlišně orientovanými subjekty, které jsou právě na základě výsledků voleb a z nich vyplývajícího složení politického spektra nuceny ke spolupráci.

Volby mohou plnit své funkce, jsou-li založeny na principu všeobecného, rovného a přímého volebního práva [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 51].

3.2.3 Volební právo

Aktivní volební právo, tzn. právo volit zastupitele do zastupitelstva obce, má občan obce, který dosáhl věku 18-ti let, je právně způsobilý a je občanem ČR. Občanem obce se rozumí fyzická osoba se státním občanstvím České republiky, která je v obci nahlášena k trvalému pobytu [Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích, §16]. Aktivním volebním právem též disponuje občan jiného státu starší 18-ti let, přihlášený v obci k trvalému pobytu, kterému je toto právo přiznáno mezinárodní smlouvou, již je Česká republika vázána a která je dle zákona zahrnuta ve Sbírce mezinárodních smluv. V současnosti se jedná pouze o Smlouvu o přistoupení České republiky k Evropské unii, tím pádem pouze občan členského státu Evropské unie mající trvalý pobyt v ČR je oprávněn volit a být volen do obecního zastupitelstva [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §4].

Právo volit do obecního zastupitelstva je občanovi obce odňato, pokud je ve výkonu trestu odnětí svobody nebo pokud je zbaven způsobilosti k právním úkonům nebo pokud je mu omezena osobní svoboda z důvodu ochrany zdraví lidu nebo pokud je ve výkonu vojenské základní nebo náhradní služby [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §4].

Pasivní volební právo, tj. právo kandidovat (být volen) do zastupitelstva obce má každý volič, který není ve výkonu trestu odnětí svobody a kterému nebyla odňata způsobilost k právním úkonům. Nicméně, právo být volen do zastupitelstva obce je kandidátovi odňato v případě, že je zaměstnancem obecního či městského úřadu daného města či obce, či úřadu městského obvodu nebo městské části tohoto obvodu. Neslučitelná je funkce zastupitele obce taktéž za předpokladu, kdy kandidátem na tuto funkci je

zaměstnanec obce jmenovaný starostou či primátorem obce, hejtmanem nebo radou kraje, obce, města městského obvodu nebo městské části [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §5]. Funkce člena zastupitelstva obce je dále neslučitelná s výkonem státní služby podle služebního zákona, s funkcí soudce, státního zástupce, člena, viceprezidenta a prezidenta NKÚ a inspektora a předsedy Úřadu pro ochranu osobních údajů [Balík 2009: 86].

3.2.4 Mandát zastupitele

Mandát člena zastupitelstva obce vzniká zvolením, přičemž ke zvolení dojde ukončením hlasování [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §55].

Mandát člena zastupitelstva obce zaniká odmítnutím slibu člena zastupitelstva obce nebo složením slibu s výhradou nebo dnem kdy starosta (případně primátor) obdrží písemnou rezignaci člena zastupitelstva obce na jeho mandát, úmrtím člena zastupitelstva, dnem voleb do zastupitelstva obce, dnem sloučení obcí nebo připojení obce k obci jiné. Dalšími důvody pro zánik mandátu člena zastupitelstva obce jsou pravomocné rozhodnutí soudu, kdy člen zastupitelstva obce byl odsouzen k nepodmíněnému výkonu trestu odnětí svobody, případně v momentě neslučitelnosti funkcí dle zákona a v situaci, kdy zastupitel obce přestal být volitelný [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §55].

Je-li mandát v zastupitelstvu obce uprázdněn, nastupuje za odchozího člena zastupitelstva náhradník z kandidátní listiny téže volební strany v pořadí dle výsledků voleb do zastupitelstva obce. Mandát zůstane uprázdněn do konce funkčního období zastupitelstva obce v případě, že není žádný náhradník, který by tento mandát v zastupitelstvu obce obsadil [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §56].

3.2.5 Volební orgány

Volebními orgány zajišťujícími přípravu a průběh voleb do zastupitelstev obcí jsou: Státní volební komise, Ministerstvo vnitra, Český statistický úřad, krajský úřad a Magistrát hlavního města Prahy, pověřený obecní úřad, obecní úřad, starosta a primátor, okrsková volební komise [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §6].

V obecné rovině lze konstatovat, že volební orgány existují v zásadě dvojí, ty které jsou zřízeny výlučně k zajištění volebního procesu a ostatní, které se na volebním procesu

nějakým způsobem podílejí, ale jen doplňující činností, nikoliv činností majoritní. Příkladem orgánu existujícího výlučně k zajištění komunálního volebního procesu je okrsková volební komise a příkladem volebního orgánu svým založením zřízeného k obecně jiným účelům, ale na volebním procesu se taktéž podílejícím je například Český statistický úřad, jehož jednou z mnoha činností je právě zpracovávání dat z uskutečněných voleb do zastupitelstev obcí [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §9].

3.2.6 Volební území obce

Obec tvoří jeden volební obvod, přičemž zastupitelstvo obce je oprávněno nejpozději 85 dnů před dnem konání voleb utvořit více volebních obvodů, a to způsobem, aby se v obcích s počtem obyvatelstva do 10 000 volilo v každém obvodu nejméně 5 členů zastupitelstva obce, dále v obcích s počtem obyvatelstva od 10 001 do 50 000 nejméně 7 členů zastupitelstva obce v každém volebním obvodu a v obcích s počtem obyvatelstva nad 50 000 nejméně 9 členů zastupitelstva v každém volebním obvodu. V případě hlavního města Prahy a územně členěných statutárních měst může být městská část nebo městský obvod součástí pouze jednoho volebního obvodu [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §27].

3.2.7 Vyhlášení voleb

Pravomoc vyhlásit volby náleží prezidentu republiky, který tak musí učinit nejpozději 90 dnů před jejich konáním. Aby bylo rozhodnutí prezidenta republiky o vyhlášení voleb považováno za platné, musí být podepsáno též předsedou vlády nebo jím pověřeným členem vlády. Vyhlášení voleb je uveřejněno ve Sbírce zákonů, přičemž za samotný den vyhlášení voleb je považován den, ve kterém byla částka Sbírky zákonů, obsahující rozhodnutí o vyhlášení voleb, rozeslána. Volby se konají tradičně ve dvou dnech, kterými jsou pátek a sobota. V pátek začíná hlasování ve 14:00 hodin a končí ve 22:00 hodin, zatímco v sobotu se volební místnosti otevírají v 8:00 hodin a uzavřeny jsou uplynutím 14:00 hodin. Výjimkou jsou dodatečné volby, opakované volby a opakované hlasování, které se dle zákona konají v jednom dni, konkrétně od 7:00 hodin do 22:00 hodin [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §3].

3.2.8 Volební kampaň

Starosta obce může nejméně deset dnů před konáním voleb určit plochu pro vylepení volebních plakátů, přičemž každá kandidující volební strana musí mít stejné možnosti využití této plochy a nesmí docházet k diskriminaci určité strany. Výsledky předvolebních a volebních průzkumů mohou být zveřejňovány maximálně do třetího dne přede dnem voleb, poté až do okamžiku ukončení hlasování nikoli. Volební agitace a propagace nesmí ve dnech voleb probíhat ani v objektu, kde je umístěna volební místnost ani v jeho bezprostředním okolí [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §30].

3.2.9 Kandidátní listiny

V komunálních volbách mohou kandidátní listiny podávat tzv. volební strany. Volební stranou se v tomto případě rozumí registrované politické strany a politická hnutí (v případě, že jejich činnost nebyla pozastavena), koalice těchto subjektů, dále též nezávislí kandidáti a jejich sdružení a také sdružení politických stran nebo politických hnutí a nezávislých kandidátů [Krejčí 2006: 331]. Pro politické strany a politická hnutí platí jednak omezení, že mohou být součástí pouze jedné volební strany pro volby do totožného zastupitelstva, dále pak též pravidlo, že pokud podává politická strana a politické hnutí kandidátní listinu samostatně, nemůže již být pro volby do stejného zastupitelstva municipality součástí jiné volební strany. Na kandidátní listině volební strany může být uvedeno nejvýše tolik kandidátů, kolik se volí členů zastupitelstva (v případě volebních obvodů tolik, kolik se jich volí v tomto obvodu). Toto omezení neplatí v obcích, kde se má volit méně než 7 členů zastupitelstva, zde může být počet zvýšený o jednu třetinu a zaokrouhlený na celé číslo dolů. Možnost změny či doplnění kandidátních listin končí uplynutím šedesátého dne přede dnem konání komunálních voleb [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 60 - 61].

Kandidátní listiny musí být podány nejpozději do 66 dnů přede dnem konání voleb, konkrétně do 16: 00 hodin. Podávají se registračnímu úřadu, kterým je v případě obcí alespoň s dvěma odbory obecní úřad, v ostatních případech pověřený obecní úřad. Kandidátní listiny musí obsahovat zákonem předepsané náležitosti, kterými jsou např. název zastupitelstva, označení volebního obvodu, označení volební strany, údaje o kandidátech, podpis zmocněnce, atd. Jedná-li se o volební stranu tvořenou nezávislým kandidátem nebo sdružením nezávislých kandidátů, musí být ke kandidátní listině připojena též petice s dostatečným počtem podpisů voličů podporujících tuto kandidaturu.

Kandidát k listině přiloží své vlastnoručně podepsané prohlášení, ve kterém souhlasí se svou kandidaturou a potvrzuje svou volitelnost, resp. neexistenci překážek volitelnosti. Kandidatury se lze písemně vzdát nejpozději 48 hodin před volbami [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §21 - 24].

3. 2. 10 Hlasování

Pro realizaci hlasování se v obcích vytvářejí volební okrsky tak, aby zahrnovaly přibližně 1000 voličů. Volič hlasuje osobně (prokázání totožnosti, bez možnosti zastoupení) v prostorách tomu určených, tedy ve volební místnosti za plentou. V případě závažných důvodů lze hlasovat do přenosné volební schránky, se kterou obchází minimálně 2 členové okrskové volební komise. Ve volební místnosti a jejím bezprostředním okolí musí panovat pořádek, za což je zodpovědný předseda okrskové volební komise [Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, §33].

Struktura hlasu je taková, že volič může volit nejvýše tolik kandidátů, kolik se volí zastupitelů. Volba kandidáta se provede křížkem v rámečku před jeho jménem, přičemž je možno volit kandidáty z kterýchkoli sloupců označujících jednotlivé volební strany. Označí-li volič v záhlaví sloupce celou volební stranu, znamená to, že obdržela tolik hlasů, kolik má kandidátů. Tyto dva způsoby hlasování lze též kombinovat, přičemž předně získávají tyto hlasy jednotlivě označení kandidáti a zbytek tolik členů volební strany, který ještě zbývá do celkového voleného počtu členů zastupitelstva [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 62 - 63].

3. 2. 11 Volební klauzule

Klauzulí je rozuměna minimální hranice, které musí volební strana dosáhnout, aby byla zařazena do další fáze volebního procesu, tedy přerozdělování mandátů. Tato hranice byla po politických diskusích začleněna do českého právního řádu až v roce 2001. Jedná se o pěti procentní hranici z celkového počtu odevzdaných hlasů ve volbách vyděleného voleným počtem zastupitelů a vynásobeného počtem kandidátů strany. Pokud hranici nepřekonají minimálně dvě kandidátní listiny, snižuje se o jedno procento.

Hlavní význam uzavírací klauzule spočívá především v tom, že jejím prostřednictvím lze v zastupitelstvu eliminovat účast malých volebních stran. Tím je zabráněno roztržetosti tohoto orgánu a je tedy potenciálně větší možnost shody na projednávaných záležitostech [Balík 2009: 98 - 99].

3. 2. 12 Volební formule

Pomocí volební formule se převádí odevzdané hlasy voličů na mandáty v zastupitelstvu. V komunálních volbách využívá Český statistický úřad tzv. d'Hondtovu volební formuli, kdy se celkový počet platných hlasů pro postupující volební stranu dělí postupně čísly 1, 2, 3, ... až „n“ („n“ představuje počet kandidátů na kandidátní listině). Tyto podíly se pak dle velikosti seřadí až do počtu přidělovaných mandátů, přičemž za každý takto získaný podíl obdrží kandidátní listina jeden mandát v nově zvoleném zastupitelstvu. Pokud nastane shoda podílů, rozhoduje celkový počet odevzdaných hlasů pro kandidátní listinu, dále los.

Konkrétním kandidátům se mandáty přidělují postupem, kdy je celkový počet odevzdaných hlasů volební straně vydělen počtem kandidátů této strany. Bylo-li některým kandidátem dosaženo nejméně o 10% více hlasů než činí takto vypočtený průměr, postupuje na kandidátní listině rovnou na první místo. Existuje-li takových kandidátů více, rozhodující je počet jim odevzdaných hlasů. V opačném případě se mandáty přidělí kandidátům podle pořadí, v jakém jsou uvedeni na kandidátní listině [Čmejrek, Bubeníček, Čopík 2010: 63 - 64].

4 Charakteristika obce

Městský obvod Plzeň 8 - Černice, tvořený katastrálním územím Černice, je jedním z deseti městských obvodů [Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města] statutárního města Plzeň [Zákon č. 128/2000 Sb., §3-4, o obcích] ležícího v srdci Plzeňského kraje. Statutární město Plzeň je druhým největším městem na území Čech a čtvrtým největším městem na území celé ČR. Plzeň je zároveň největší a spádovou metropolí západních Čech s přímým dálničním napojením na západní Evropu i hlavní město Prahu, přičemž její vývoj je tímto faktem zásadně ovlivněn, za poslední dvě století pouze s výjimkou období mezi lety 1948 - 1989, kdy bylo spojení na nejen západní Evropu, ale i celý západní svět násilně přerušeno. Výše zmíněný statut město získalo 1. 5. 1942, přičemž ustanovení tohoto statutu mají přednost před ostatními právními normami obsaženými v jiných právních předpisech města anebo se města týkajících [Obecně závazná vyhláška statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města].

4.1 Historická a kulturní charakteristika obce

4.1.1 Historie

První zmínky o osídlení na území, na němž se Plzeň dnes rozkládá, naznačují, že osídlení zde existovalo již v době cca 9 tisíc let př. n. l. (období pozdního paleolitu) a jednalo se o malá lovecká sídliště, především v oblasti dnešní městské části Roudná a Senec. Důkazy o osídlení v oblastech, na nichž se dnešní Plzeň rozkládá, existují již od doby zmíněných 9 tisíc let př. n. l. kontinuálně, až do dnešního dne s jedinou výjimkou, a to mezi lety cca 2000 - 1700 př. n. l. (jedná se o období starší doby bronzové), kdy důkazy o osídlení chybí, nicméně lze předpokládat, že i v této době zde osídlení existovalo [Anderle a kol. 2008: 299].

Samotný vznik města, v té době pojmenovaného Nový Plzeň (dnes statutární město Plzeň) se datuje mezi roky 1292 – 1298, přičemž nejčastěji je v různých literárních pramenech uváděn rok 1295, nicméně nejednalo se o nové založení města, nýbrž o přenesení jádra Starého Plzně (dnes obec Starý Plzenec, první dochované zmínky o existenci již z roku 976 n. l.) o cca 8 kilometrů dále po proudu řeky Úhlavy, na které byl Starý Plzeň založen, a to na místo dnes z geografického hlediska označovaného jako plzeňská kotlina, těsně přiléhající k soutoku 4 řek, Úhlavy, Úslavy, Radbůzy a Mže, přičemž tyto za soutokem tvoří řeku Berounku, která dále teče severovýchodním směrem přes obec Beroun k hlavnímu městu Praze a tam se vlévá do řeky Vltavy jako jeden

z jejích velkých levých přítoků. Novou Plzeň nechal okolo zmíněného roku 1295 přesídlit z Plzně Starého významný panovník z rodu Přemyslovců Václav II., a to způsobem do té doby zcela neznámým, byl totiž použit šachovnicový půdorys o výměře 290 parcel soustředěných na obvodu na svou dobu ohromného náměstí, kde byl později vybudován chrám sv. Bartoloměje a který jej podnes zdobí. Václav II. toto místo zvolil z několika důvodů - vedla tudy hlavní obchodní cesta z Prahy do Bavorska (později Via Carolina, dnes dálnice D5), možnost nedostatku vody se v tomto místě jevila jako velmi nepravděpodobná, nehledě k faktu, že voda nebyla využívána jen jako zdroj vody pitné a dále omezeně (pouze ale v rané fázi existence města) i pro přepravu nebo rybolov, a později byla využita ve vodních příkopech pod městskými hradbami jako součást obranného systému města, který byl dokončen roku 1322 a byl a dodnes je považován za jeden z dobově nejvyspělejších obranných systémů na území dnešní ČR [Anderle a kol. 2008: 315 - 317].

Souběžně s růstem populace i katastrálního území obce, především v druhé polovině 19. Století, a následně ve století dvacátém a s tím souvisejícím přidružováním obcí menších, kdysi na okraji, dnes již jako samozřejmé součásti obce, začal v Plzni nabývat na významu průmysl, a to především strojní. Mezi významné podniky obce můžeme jmenovat Škodovy závody, které byly bohužel zcela zásadním způsobem poškozeny nálety bombardérů v první fázi 2. Světové války ze strany Německa a ke konci války taktéž ze strany spojenců a jejich obnova si vyžádala mnoho let a nevyčísitelné investice [Kolektiv autorů 2008: 356 - 359]. Dalším zásadním z aktiv obce je pivo. Historie vaření piva v obci sahá až do doby samotného vzniku města. Mezi dva největší plzeňské pivovary řadíme Plzeňský Prazdroj a pivovar Gambrinus. Světově proslulý spodně kvašený ležák Pilsner Urquell začal pivovar Plzeňský Prazdroj (dnes již akciová společnost) vyrábět v roce 1842 a stal se za dobu své existence mezinárodním synonymem ke slovu pivo. Díky plzeňskému pivu je Plzeň v širším povědomí mezi občany nejen v ČR, ale i v zahraničí. Ze států EU můžeme jmenovat například sousední Německo, kde je plzeňské pivo velmi oblíbené (a podle něhož bylo i pojmenováno), nicméně faktem zůstává, že plzeňská piva se exportují do všech světadílů [Anderle a kol. 2008: 431 - 433].

První psaná dochovaná zmínka o existenci osídlení na dnešním území městského obvodu Plzeň 8 - Černice pochází z roku 1402 a říká, že název Černice je odvozen od osobního jména Černý a značí ves lidí Černého, jiný názor uvádí, že název Černice je odvozen od plodu tmavé ostružiny. Černice od počátku své existence patřily panství Plzeň, s nímž byly od doby svého vzniku spojeny. Berní kniha z roku 1418, říká, že zde bylo

evidováno celkem 27 hospodářů, v oné době se jednalo o zdaleka největší Plzeňskou ves. Za dobu více či méně dokumentovaného vývoje je jasné, že obec prošla érou rybníkářství, dále těžby a zpracování vápence, na úrovni kraje velmi významné, ale také těžby cihlářské hlíny a jejího následného zpracování, přičemž výroba cihel byla ukončena až v poslední třetině 20. století. Na konci 15. století zasáhl Černice mor a počet obyvatel tím pádem rapidně klesl a populační růst byl opět nastartován až v druhé polovině 18. století, kdy oproti do té doby lineárnímu poklesu nastal nárůst obyvatel na onu dobu téměř geometrický. V neposlední řadě je třeba zmínit, že mezi lety 1828 - 1831 byla vystavena státní silnice spojující obce Plzeň a Nepomuk, probíhající jihovýchodním cípem katastrálního území tehdejších Černic, přičemž tento fakt měl zásadní vliv na rozvoj obce. V polovině dvacátých let 20. století bylo na území obce evidováno 6 cihelen, z toho 4 kruhové, pekárna, kovárna, kolárna, dvě obuvnictví, tři krejčovství a tři obchody různého druhu zboží [Pamětní kniha obce Černické 1910: 34 - 38, 187 - 190].

Součástí města Plzeň se do té doby ne vždy samostatná obec Černice stala 1. 5. 1942, kdy se město Plzeň stalo na základě vládní vyhlášky č. 142/1942 městem statutárním a bylo k němu připojeno 9 okolních obcí, mezi nimi i Černice. Tyto územní změny proběhly v období 2. Světové války, kdy Plzeň ležela na samotné hranici v té době Protektorátu Čechy a Morava a německé Třetí Říše. Násilná socializace, a to především v odvětví zemědělství vedla v roce 1952 k založení jednotného zemědělského družstva a samotná zemědělská výroba v roce 1964 vedla k odloučení Černic od města Plzně a následnému připojení k zemědělskému okresu Plzeň – jih. Znovu byla obec Černice ke statutárnímu městu Plzeň připojena až 30.4.1976, ovšem nikoliv jako samostatný obvod, ale jako součást městského obvodu Plzeň 2 – Slovany [Pamětní kniha obce Černické 1910: 865].

Samostatným městským obvodem s vlastním zastupitelstvem se Černice staly 1.4.1992. Od revolučního roku 1989 probíhají v městském obvodu Plzeň 8 - Černice, stejně tak jako v mnohých dalších obcích podobného typu rozsáhlé rekonstrukce a modernizace, především v oblasti infrastruktury a inženýrských sítí, ale i občanské vybavenosti, o čemž svědčí i fakt, že v roce 1998 byla sna území obvodu dokončena výstavba vlastního plnohodnotného trávníkového fotbalového hřiště. Probíhá zde mimo jiné i objemově mohutná výstavba bytových jednotek, protože tento městský obvod je žádanou lokalitou z hlediska bydlení s ideální dostupností na veškerou dopravní infrastrukturu v regionu a taktéž snadnou dostupností centra. Černice se stávají v posledních deseti letech vyhledávaným místem pro život, o čemž svědčí i nárůst počtu

obyvatel. V současné době se městský obvod Plzeň 8 - Černice rozkládá na ploše cca 501 ha ve výšce 370 m. n. m. [webové stránky městského obvodu Černice].

4.1.2 Kultura

Plzeň se řadí mezi obce z kulturního hlediska velmi bohaté, nachází se zde množství kulturních památek vzniklých za dlouhou dobu historie města. Mezi nejvýznamnější stavby patří dříve kostel, dnes chrám svatého Bartoloměje, stojící na Náměstí Republiky obdélníkového půdorysu o rozměrech 139x193 metrů, které v době výstavby (tj. na konci 13. století a počátkem 14. století) patřilo mezi největší v Evropě. Chrám byl pravděpodobně založen spolu s městem (přesné datum zahájení výstavby známo není) a z jeho jediné, severní věže, vysoké 101,76 metru (nejvyšší v Čechách), je nádherný výhled na celé město a především historické jádro a je tím pádem ideální začít případnou prohlídku i ostatních městských kulturních památek právě tady. Nejvíce památek z kulturního a historického hlediska se nachází samozřejmě v blízkosti samého historického centra, mezi nejvýznamnější z nich patří renesanční radnice ležící v těsné blízkosti chrámu svatého Bartoloměje, stejně tak jako mnoho měšťanských domů, z nichž nejznámější je například Hostinec U Mansfelda anebo panský dům Na Parkánu. Celá oblast historického jádra je chráněna z titulu městské památkové rezervace. Těsně za hranicí historického jádra se nacházejí velmi významné stavby divadla Josefa Kajetána Tyla, budova Západočeského muzea, budova Měšťanské besedy anebo budova Mrakodrapu. Především pod historickým jádrem města, ale nejen tam se nachází doposud objevených více než 17 kilometrů podzemních chodeb, dříve sloužících k mnohým, především ale obranným účelům, dnes známých jako Plzeňské podzemí, do něhož se vstup nachází v Perlové ulici a v jehož těsné blízkosti se nachází Plzeňská vodárenská věž a budova bývalých Masných krámů, ve které je dnes umístěna velká Plzeňská galerie. Ve vzdálenosti jednoho kilometru od historického jádra směrem na sousední obec Rokycany se nachází areál Plzeňského pivovaru i s jeho impozantní historickou budovou. V polovině 19. století byly na základě rozhodnutí purkmistra Matěje Kopeckého zbourány městské hradby a na jejich místě byly vybudovány sady, které jsou od té doby dodnes vyhledávány jako místo k odpočinku a relaxaci širokým spektrem obyvatelstva všech věkových kategorií, především v letním slunném období. Turisté využívají tuto trasu jako vnější okruh okolo historického jádra města, kde samozřejmě nechybí množství kaváren ani dalších možností turistického vyžití.

Známými plzeňskými církevními stavbami jsou v nejtěsnější blízkosti náměstí Františkánský klášter, na jehož pozemku se nachází kostel Nanebevzetí panny Marie. V místě, kde se stýká ulice Kollárova a Klatovská stojí Velká židovská synagoga, která je dokonce největší ze všech synagog v Čechách a jedna z největších v Evropě i ve světě a pro plzeňskou židovskou komunitu, v první polovině 20. století ještě velmi početnou, má zcela zásadní význam a snaze o její rekonstrukci po revolučním roce 1989 věnovala plzeňská židovská obec mnoho let úsilí i finančních prostředků.

Teprve v 19. století, kdy se Plzeň začala rozrůstat daleko za v té době pomyslné hranice města, začaly vznikat stavby většího kulturního významu i mimo nejbližší oblast centra, z nichž stojí za zmínku především vilové čtvrti vlivných plzeňských občanů a podnikatelů především v městské části Bory a Lochotín [Anderle a kol. 2008: 489-500].

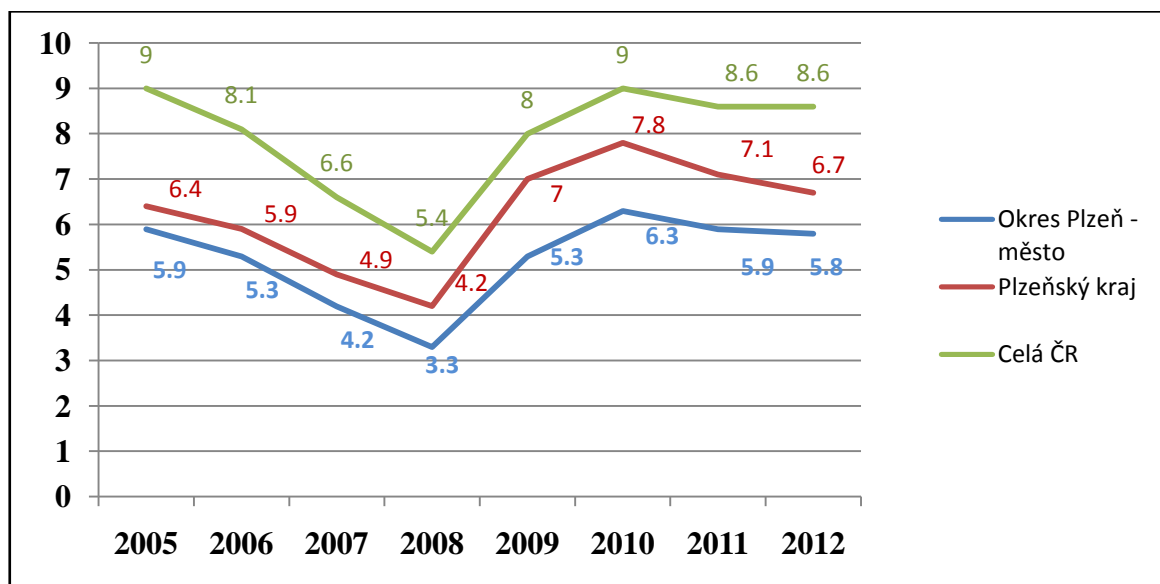
Město Plzeň pořádá každoročně pro veřejnost celou řadu kulturních akcí, mezi nejznámější z nich patří Slavnosti Svobody, Pilsner Fest, Majáles, Finále anebo Plzeňské oslavy vzniku republiky, které jsou každoročně navštěvovány tisíci, někdy i desetitisíci lidí a některé z nich, především pak Majáles a Pilsner Fest zahraničními turisty či studenty. Mezi další, méně známé kulturní akce pořádané městem patří Smetanovské dny, Historický víkend, Živá ulice, Divadelní léto pod plzeňským nebem, Československé dny nebo například slavnostní rozsvícení vánočního stromu. Dále existuje samozřejmě celá řada alternativních kulturních akcí, povětšinou vycházejících z iniciativy samotných umělců, jako je například CiGiStock, hudební festival každoročně pořádaný studenty Církevního gymnázia v Plzni. V průběhu roku se na náměstí Republiky a v Mlýnské strouze, při příležitosti různých svátečních událostí konají tradiční a farmářské trhy, taktéž hojně navštěvované [webové stránky města Plzně].

Plzeň je po vítězném souboji s Ostravou vyhlášena Evropským hlavním městem kultury roku 2015, nicméně obecně nepříznivá ekonomická situace práce na tomto projektu značně komplikuje a v některých případech bylo od různých částí projektu definitivně upuštěno [webové stránky města Plzně].

4.2 Ekonomická a sociální charakteristika

4.2.1 Míra nezaměstnanosti a ekonomická situace

Graf 1: Vývoj průměrné míry nezaměstnanosti v % v letech 2005 - 2012

Zdroj: www.mpsv.cz

Graf číslo 1 srovnává vývoj nezaměstnanosti dle nové metodiky Ministerstva práce a sociálních věcí na třech úrovních – okresní, krajské a celorepublikové. Z hlediska vývojových tendencí se úrovně v podstatě neliší, vždy je zřejmý nárůst průměrné míry nezaměstnanosti v souvislosti s počátkem ekonomické krize v letech 2008 - 2009 a nejvyšších hodnot je dosaženo v roce 2010. Je ale patrné, že Plzeňský kraj patří k oblastem s nižší mírou nezaměstnanosti a v roce 2012 dokonce s druhou nejnižší hned po hlavním městě Praze. V témže roce okres Plzeň město vykazoval jedny z nejnižších výsledků v rámci kraje, nejhůře byl oproti tomu okres Tachov.

Tyto velmi příznivé výsledky lze zdůvodnit zejména výhodnou polohou regionu, kdy těží ze svého dobrého dopravního spojení na hlavní město a též blízkosti ekonomicky silné Německé spolkové republiky, konkrétně spolkové země Bavorska. Právě díky těmto aspektům je plzeňský kraj velmi přitažlivý pro zahraniční investice, přičemž jednou z nejvýznamnějších je činnost společnosti Panasonic AVC Networks Czech, s.r.o. zabývající se výrobou televizorů a dalších zařízení.

Velké a prosperující podniky prošly většinou postupně restrukturalizací a nyní se neobejdou bez spoluúčasti zahraničního kapitálu. Mezi nejznámější podniky patří jistě

pivovar Plzeňský Prazdroj a.s., Stock Plzeň a.s. a exportér vín Bohemia Sekt Českomoravská. Četně jsou zastoupeny i průmyslové a strojírenské podniky – předně Škoda Transportation v oblasti dopravy, Plzeňská energetika, a. s. či výrobce obkladových materiálů společnost Lasselsberger. Ve stavebnictví dominuje nadnárodní skupina Berger. Zhruba 40% ekonomických subjektů v rámci kraje má své registrované sídlo právě v okrese Plzeň město.

4.2.2 Doprava

Z globálního hlediska je možné konstatovat, že Plzeň je nejvýznamnější obcí Plzeňského kraje. Velmi podstatným aspektem tohoto faktu je i stav dopravy, a to jak osobní a nákladní automobilové a autobusové, tak i osobní a nákladní dopravy železniční a nesmí být opomenuta ani doprava letecká, zastoupená dvěma malými letišťemi, z nichž jedno, jménem Letiště Letkov, má statut veřejného vnitrostátního letiště. Druhé ze dvou letišť jménem Letiště Plzeň Líně se statutem neveřejné mezinárodní letiště se nachází taktéž v katastrálním území obce.

Co se týká dopravy obecně nekolejové, tedy především automobilové, její stav v současné době ideální není a s postupem času se nijak výrazně nelepší. Pozemních komunikací je stále stejné množství, ale dopravních prostředků přibývá a vzhledem k faktu, že Plzeň je tranzitním městem z velké části Západní Evropy, přičemž tento fakt je znásoben od roku 2006, kdy byl dokončen jižní dálniční obchvat města dálnicí D5. Ten sice ulevil obci od dopravy tranzitní, nicméně ale zaručil velmi snadnou dostupnost turistickou, což se projevilo v meziročním celkovém nárůstu objemu dopravy o zhruba 15%. Vliv na množství tranzitní dopravy má i fakt, že ČR je jedním z levnějších států, co se týká výběru mýtných poplatků za užívání dálniční sítě, a to jak pro nákladní, tak i osobní dopravu.

Z Plzně je dobrá dostupnost jak do hlavního města Prahy, tak i do sousedních států, především pak Německa, přičemž cesta do Prahy po dálnici D5 trvá o něco méně než hodinu a do Německa je možné se po stejné dálnici dostat ještě rychleji než do Prahy, přičemž dálnice D5 by se dala nazvat též jako novodobá Via Carolina, plní totiž stejný účel jaký Via Carolina plnila již za dob panovníka Karla IV, který se v mnohém zasadil o její vybudování a napojení tak českých zemí na západní Evropu. Dalšími důležitými pozemními komunikacemi jsou silnice první třídy č. 26, navazující u obce Rokycany na silnici dříve první, dnes již druhé třídy č. 605, která spojuje Plzeň s hlavním městem a v dřívějších dobách, kdy neexistovala dálnice D5, byla hojně využívána. Opačným

směrem, tedy na Německo, pokračuje silnice č. 26 na Domažlice a dále za hranicemi na Řezno, což byla v dřívějších dobách, především za éry Rakouska – Uherska hojně využívaná trasa. Silnice první třídy č. 27 začínající nedaleko obce Teplice pokračuje dále přes obce Most a Žatec a protíná Plzeň v severojižním směru a dále pokračuje přes obce Klatovy a Železná ruda směrem na obec Pasov. V neposlední řadě je třeba zmínit silnici první třídy č. 20, která začíná na okraji obce Karlovy Vary a pokračuje jihovýchodním směrem přes obce Toužim, Plzeň, Písek, a České Budějovice do Vídně a i v dnešní době je osobní automobilovou dopravou k cestování do Vídně hojně využívána, a to i přes fakt, že existují alternativní cesty s využitím dálniční sítě.

V rámci kolejové, tedy téměř výlučně vlakové dopravy je Plzeň důležitým uzlem, prochází tudy koridor Praha - Plzeň – Cheb, přičemž od roku 2006 do současnosti stále probíhají na různých úsecích modernizace trati a ve stádiu úvah je taktéž železniční tunel, který by zkrátil čas jízdy mezi Prahou a Plzní ze současných hodnot 1 hodina a 45 – 50 minut na cca 1 hodinu 20 minut, tento by vedl z okraje Prahy téměř až do Berouna a nahradil by tak nejzastaralejší část trati vedoucí v současné chvíli z Berouna přes Karlštejn, podél řeky Berounky do Prahy. Souběžně s každou silnicí první třídy, které byly zmíněny v předchozím odstavci, vede taktéž železniční trať.

Městská hromadná doprava ve formě dopravy tramvajové, trolejbusové i autobusové jak na území města, tak i na území obvodu prochází neustálým vývojem a modernizací a v současné chvíli je na velmi dobré úrovni. Podstatný vliv na tento stav má i fakt, že část bývalých Škodových závodů, nacházejících se v městském obvodu Bory, dnes ve formě několika obchodních společností, např. Škoda Steel nebo Škoda Transportation (kde jsou nyní dokončovány práce na novém depu trolejbusů) vyvíjí jednak dopravní prostředky, ale i další související technologie, které jsou následně na území města testovány a i hojně využívány. Od 1.1.2002 je MHD v Plzni začleněna do systému Integrované dopravy Plzeňska, tento systém propojující Plzeň s nejbližšími spádovými středisky významně zkvalitnil přepravu v celé plzeňské aglomeraci.

Dopravní spojení z městského obvodu Plzeň 8 - Černice do centra města zajišťují trolejbusové linky č. 13 a 10 a dále jej spojuje autobusová linka č. 32 s městským obvodem Bory, všechny linky v adekvátních časových intervalech. První trolejbusová linka, která spojovala Černice s centrem Plzně, vznikla již v roce 1953 [Anderle a kol. 2008: 28 - 30].

4.2.3 Občanská vybavenost

Městský obvod Plzeň 8 – Černice je vzhledem k již dlouhodobě probíhající integraci s ostatními městskými obvody naprosto plnohodnotně vybaven v téměř všech oblastech. Vodovod, kanalizace, elektrifikace, plynofikace po téměř celém katastrálním území obvodu jsou dnes již samozřejmostí.

„Za jeden z viditelných úspěchů za dobu mého úřadování považuji vybudování inženýrských sítí, vodovodu, kanalizace a plynofikace a taktéž rekonstrukci komunikací a chodníků na téměř celém území obce. Část těchto prací byla započata v roce 1997, ještě za mého předchůdce.“ [rozhovor 01]

„Věřím, že jedním z mých úspěchů byla pomoc při dořešení stavebního povolení a následně provedení přeložky výtlačného vodovodního potrubí, z kterého jsou Černice zásobované. Bez toho by již delší dobu nebylo možno připojit v Černicích žádný další objekt k síti vodovodního potrubí, přičemž tato situace směřovala z tohoto hlediska dlouhodobě prakticky ke stavební uzávěře.“ [rozhovor 02]

Pro milovníky sportu bylo v městském obvodě vybudováno v roce 1998 plnohodnotné fotbalové hřiště, k němuž byla v roce 2011 přistavena hřiště na beachvoleyball a tenis. *„Za další dílčí úspěch v oblasti občanské vybavenosti považuji vybudování sportovního a rekreačního centra, jehož součástí je fotbalové hřiště, které bylo vybudováno v roce 1998 a v létě roku 2011 byla přistavena i hřiště na beachvolleyball a tenis.“ [rozhovor 01]* Jak již bylo zmíněno výše, dopravní obslužnost je na adekvátní úrovni k potřebám obyvatel a samozřejmě jsou v obvodu dostupné i další základní občanské služby, jako je praktický lékař pro dospělé i děti, nedávno rekonstruovaná základní škola prvního stupně, v jejímž areálu je umístěna i škola mateřská a družina, přičemž všechny tři tyto instituce nabízejí sportovní i umělecké mimoškolní aktivity v podobě různých zájmových kroužků. V listopadu 2013 začala výstavba již druhé mateřské školy: *„Za další úspěch doby velmi nedávné považuji vyřešení problému mateřské školy v Černicích. Od začátků, kdy jsme přesvědčovali představitele města, že školka o větší kapacitě je v Černicích opravdu nutnost a že se tento problém pouhým poklesem porodnosti v nejbližších letech sám nevyřeší. Že hlavním důvodem potřeby zvýšení kapacity mateřské školy je rozvoj Černic a nárůst počtu obyvatel. V současné době bude zahájena výstavba nového objektu mateřské školy pro 56 dětí s termínem otevření 1. 9. 2014.“ [rozhovor 02]*

V obvodu se nachází několik gastronomických zařízení, jejichž počet samozřejmě kolísá, a to mezi počtem 4-7, z nichž za zmínku stojí především penzion a hostinec U

Matasů, zrekonstruovaný a znovuotevřený v roce 2004 a dále Pivovarský dvůr Purkmistr, otevřený v roce 2006, a jak jeho název napovídá, jedná se o malý pivovar, kde se vaří mnoho druhů velmi chutných piv, přičemž nedávno byly jako jeho součást otevřeny pivní lázně. Oba tyto podniky se nacházejí na Selské návsi, čímž si logicky navzájem konkurují, přičemž oba mají stabilně velmi vysokou návštěvnost. V obvodě je jeden obchod s potravinami a smíšeným zbožím a dvě čerpací stanice pohonných hmot, z čehož jedna zákazníkům nabízí i možnost tankování LPG [Pamětní kniha obce Černické 1910: 922].

V roce 2004 bylo v nově připojené části katastrálního území městského obvodu v jeho jihovýchodní části vybudováno prozatím největší obchodní centrum Západních Čech jménem Olympia. Zde můžeme najít obchody s jakýmkoliv sortimentem, který na trhu zboží a služeb existuje. Dále se v areálu OC nachází pošta, multikino a další čerpací stanice pohonných hmot [webové stránky obchodního centra Olympia Plzeň].

Na základě výčtu občanské vybavenosti výše zmíněné se dá říci, že městský obvod Plzeň 8 - Černice je plně občansky vybaven, a pro případ nespokojenosti se službami a možnostmi v obvodu není problém se přiblížit k centru města, kde již existuje potenciál uspokojit jakoukoliv poptávku.

4.2.4 Bytová situace

V souvislosti s příhodnou polohou obvodu, situovanou jednak v blízkosti všech vyhledávaných služeb a několikaminutové dostupnosti komunikační tepny plzeňského kraje, ale i celého západu ČR, dálnice D5 a současně stále snadno dosažitelného centra města se Černice stávají (což je markantní fakt obzvláště v posledních letech) vyhledávaným místem pro život. Populace zde za posledních 10 let výrazně omládlá, lidé zde zakládají rodiny. Ruku v ruce s výše popsányi výhodami obvodu zde vzniklo za posledních 20 let množství bytových jednotek a množství jich vzniká i nyní a do budoucna existují předpoklady, že bytová výstavba dle stavebních plánů obvodního úřadu pravděpodobně nijak výrazně nepoleví. Mezi lety 1919-1990 bylo v Černicích vybudováno v součtu 139 domů a bytů. Mezi lety 1991-2011 bylo bytů a domů vystavěno 214, porovnání těchto údajů značí extrémní stavební rozvoj v oblasti bytových jednotek v obvodu. Předpokládaný objem bytové výstavby od roku 2011 je v současné chvíli cca 100 dalších bytových jednotek, nicméně tento údaj není prozatím oficiální.

Tabulka 1: Počet nově vybudovaných nebo zrekonstruovaných bytů

Rok	Do 1919	1920-1970	1971-1980	1981-1990	1991-2000	2001-2011
Počet bytů	40	55	27	17	94	120
Rok	1961	1970	1980	1991	2001	2001
Celkem	829	725	729	648	835	835

Zdroj: www.czso.cz

4.3 Demografická charakteristika obce

4.3.1 Počet obyvatel

Jak je zřejmé z tabulky číslo 1 počet obyvatel městského obvodu Plzeň 8 – Černice v novodobé historii neustále (a v posledních dvou dekadách zásadně) roste. V letošním roce byla již překročena hranice 1400 obyvatel. To lze vysvětlit jednak atraktivností Plzeňského regionu, ale především atraktivností samotného městského obvodu Černice a též také migračním přírůstkem. V historii byly největší výkyvy zaznamenány po druhé světové válce, především vlivem odsunu německého obyvatelstva a migrací obyvatelstva českého do pohraničních oblastí.

Černice můžeme na základě počtu obyvatel zařadit mezi obce nejmenšího typu, ačkoliv jistými aspekty ve zvolené typologii vůbec neodpovídají [Jüptner 2004: 83 - 85].

Přestože je Plzeňský kraj svou rozlohou třetím největším krajem v České republice, s počtem obyvatel okolo 572 000 se řadí mezi kraje z nejmenší hustotou zalidnění. Struktura sídel v kraji je velmi nevyvážená a prakticky zde chybí obce střední velikosti. Zcela dominantní obcí Plzeňského kraje je Plzeň a ve zbytku kraje jsou spíše menší města.

„Počet obyvatel obvodu samozřejmě roste. V současné době je počet obyvatel s trvalým bydlištěm cca 1450 osob. Problémem je, že ne všichni obyvatelé obvodu mají přehlášené trvalé bydliště do obvodu. Je to škoda, protože při rozdělování peněz z rozpočtu města se kromě jiného přihlíží k velikosti obvodu a počtu obyvatel trvale žijících v obvodu. Černice jsou jeden z nejvíce dynamicky se rozvíjejících obvodů a usiluje o přehodnocení pravidel pro přidělování peněz do obvodů, která již neodpovídají novým skutečnostem.“
[rozhovor 02]

Tabulka 2: Počet obyvatel

Rok	1869	1890	1910	1921	1930
Celkem	541	717	974	1046	1560
Rok	1961	1970	1980	1991	2001
Celkem	829	725	729	648	835
Rok	2003	2004	2005	2006	2007
Celkem	916	948	1038	1072	1109
Rok	2008	2009	2010	2011	2012
Celkem	1120	1155	1271	1362	1380

Zdroj: www.czso.cz

4.3.2 Struktura obyvatel

Ve zvoleném městském obvodu je nejvíce zastoupena věková skupina 30 až 39 let, na druhém místě následují obyvatelé ve věku 0 – 14 let. Je tedy jednoznačně patrné, že Černice jsou častou volbou pro rodiny s dětmi a obyvatelé v produktivním věku, přičemž tuto teorii podporují i výsledky dle rodinného stavu s nejpočetnějším zastoupením ženatých a vdaných lidí. Těmto údajům odpovídá i charakter výstavby, kdy v posledních letech především v severovýchodní části obvodu převažují nové rodinné a bytové domy spolu s komplexem nákupního centra. Výhodou je též dostupnost na plzeňský dálniční obchvat.

Na základě výsledků sčítání lidu, domů a bytů z roku 2011 převažuje dle nejvyššího dosaženého vzdělání obyvatelstvo s ukončeným středním vzděláním zakončeným maturitní zkouškou. V závěsu je poté obyvatelstvo s vysokoškolským vzděláním, které je dostupné přímo v Plzni, konkrétně na Západočeské univerzitě s devíti fakultami.

V zastoupení obyvatelstva z hlediska národnosti logicky jasně dominuje národnost česká následovaná národností ukrajinskou a slovenskou. V roce 2011 se více než polovina obyvatel nepřihlásila k žádnému náboženskému vyznání, což lze mimo standardně ateistického založení země zdůvodnit i věkovou strukturou obyvatelstva Černic. Z většiny obyvatelstva se nejvíce přihlásilo k církvi římskokatolické [webové stránky ČSÚ].

5 Volby do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 – Černice

5.1 Výsledky voleb do zastupitelstev městského obvodu po roce 1990

První demokratické komunální volby po revolučním roce 1989 proběhly 24. 11. 1990, přičemž občané Černic volili zastupitele do městského obvodu Plzeň 2 – Slovany, jehož byly Černice součástí od 30. 4. 1976 až do osamostatnění v podobě samostatného městského obvodu, které proběhlo 1. 4. 1992. Data výsledků komunálních voleb za Černice tedy neexistují [Pamětní kniha obce Černické 1910: 897].

28. 2. 1992 proběhly v obci další volby do místního zastupitelstva na zkrácené volební období na základě připravovaného odtržení Černic jako součásti městského obvodu Plzeň 2 – Slovany a osamostatnění se na úroveň vlastního městského obvodu Plzeň 8 – Černice, přičemž tyto osamostatňovací změny proběhly 1. 4. 1992. Tyto volby do místního zastupitelstva se konaly s předstihem z důvodu, aby byl úřad v momentě vzniku samostatného obvodu již funkční. Bylo zvoleno devět zastupitelů, všichni bez politické příslušnosti a kandidující za obecní spolky, kterými byly v té době Základní organizace sboru požární ochrany (ZOSPO) Černice, TJ sokol Černice a Český svaz žen při obci Černice, nikdo nekandidoval za žádnou politickou stranu, ty zde v této době ještě neexistovaly. První, ustavující schůze zastupitelstva nově vzniklého městského obvodu Plzeň 8 – Černice, konané 9. 3. 1992 se zúčastnili rovněž zástupci města Plzně, a to jeho primátor Mraček, starosta Úřadu městského obvodu Plzeň 2 – Slovany (odkud se Černice oddělily), Bejval a jeho zástupce Náhlík. Starostou městského obvodu Plzeň 8 – Černice byl zvolen Jaroslav Frýs, kterému místo v zastupitelstvu těsně po svém zvolení uvolnila Kohelová [Pamětní kniha obce Černické 1910: 899].

5.1.1 Volby v roce 1994

Druhé popřevratové volby do zastupitelstva městského obvodu č. 8, Plzeň – Černice, tj. volby v roce 1994 proběhly v termínu 18. a 19. listopadu, přičemž voleno bylo 9 členů zastupitelstva městského obvodu v jediném volebním okrsku č. 182. Plnou kandidátní listinu, tedy s devíti kandidáty, sestavila pouze jediná volební strana, a to ODS. Počet volebních okrsků (tj. jeden) v tomto volebním obvodu zůstal prozatím, až do současné chvíle posledních voleb do zastupitelstva městského obvodu v roce 2014 nezměněn. Z celkového počtu 501 voličů odvolilo celých 383, což značí velmi vysokou

volební účast, celých 76,45%. Voleb se účastnily pouze tři volební strany, přičemž patrná je drtivá (a předpokládaná - s ohledem na související události stále překotně probíhajících změn v oblasti nejen politické scény po listopadu 1989) výhra Občanské demokratické strany s 63,06% hlasů a pěti mandáty, kterou následovala Česká strana sociálně demokratická s 30,86% hlasů a třemi mandáty a jako poslední se umístila Koalice Sdružení pro republiku a Sdružení důchodců ČR s 6,08% hlasů a jedním mandátem. Starostou městského obvodu se stal Jaroslav Frýs, kandidát za ODS a místostarostou Ladislav Hájek, kandidující za ČSSD. Vzhledem k faktu, že počet zastupitelů v městském obvodu nepřevyšuje počet patnácti členů zastupitelstva, rada městského obvodu volena nebyla a nestalo se tak nikdy od těchto komunálních voleb až do současnosti.

Tabulka 3: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 1994

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
Koalice SPR-RSČ, SDČR	1	168	6,08	1
ČSSD	5	852	30,86	3
ODS	9	1 741	63,06	5
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

5.1.2 Volby v roce 1998

V pořadí již třetí polistopadové volby, tj. volby do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 - Černice v roce 1998 proběhly ve dnech 13. a 14. listopadu a odstartovaly éru dominance ČSSD. K volbám přišlo 366 z 551 zapsaných voličů. Tyto údaje značí pokles volební účasti oproti předchozímu volebnímu období o více než 10% na 66,42%, což ale stále v celorepublikovém měřítku je volební účast velmi vysoká. Počet zastupitelů zůstal stejný jako v předchozím volebním období a je tomu tak až do prozatím posledních voleb do zastupitelstva městského obvodu v roce 2014. Kandidátní listinu pro tyto volby sestavily tradičně silná Občanská demokratická strana a Česká strana sociálně demokratická, obě s plnými počty kandidátů, ale oproti volbám předchozím sestavily kandidátní listinu i tyto strany: Komunistická strana Čech a Moravy s kandidáty dvěma, KDU-ČSL s jedním kandidátem a Unie svobody taktéž s jedním kandidátem. Rokem 1998 počínaje, zahájila ČSSD prozatím nepřerátou šňůru vítězství (43,12% hlasů a čtyřmi mandáty) v komunálních volbách v plzeňském městském obvodu č. 8 – Černicích, pravidelně následována ODS na druhém místě (39,97% hlasů a třemi mandáty). Třetí

skončila KSČM s 6,8% hlasů a jedním mandátem, čtvrtá KDU-ČSL s 5,94% hlasů a taktéž jedním mandátem a poslední Unie svobody se 4,17% hlasů bez mandátu. Starostou byl zvolen poprvé v historii městského obvodu Miroslav Štěrba, kandidující za ČSSD a jeho zástupcem se stal František Švantner, kandidující taktéž za ČSSD. Vzhledem k počtu zastupitelů městského obvodu rada městského obvodu opět volena nebyla.

Tabulka 4: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 1998

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
ČSSD	9	1262	43,12	4
ODS	9	1170	39,97	3
KSČM	2	199	6,8	1
KDU – ČSL	1	171	5,94	1
US	1	122	4,17	0
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

5.1.3 Volby v roce 2002

Další, již čtvrté demokratické volby novodobé historie ČR do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 - Černice proběhly prvního a druhého listopadu 2002. Volit přišlo 495 voličů z celkového počtu 705 zapsaných, což znamená nárůst volební účasti o bezmála 5% na celkových 70,21% oproti předchozímu volebnímu období, jedná se tedy až doposud o druhou nejvyšší volební účast. Od těchto voleb do zastupitelstva městského obvodu bude volební účast soustavně jen klesat. Počet zastupitelů v tomto volebním období je roven devíti, jak již bylo zmíněno výše. Plné kandidátní listiny sestavila ČSSD a ODS, dále kandidátní listinu se třemi kandidáty sestavila KSČM, se dvěma kandidáty Prává volba pro Plzeň a s jedním kandidátem KDU-ČSL. Jednoznačné vítězství patřilo ČSSD se 48,27% hlasů a pěti mandáty, ta byla následována ODS se 38,67% hlasů a čtyřmi mandáty a dále se umístila KSČM s 5,58% hlasů, KDU-ČSL se 4,09% hlasů a Prává volba pro Plzeň se 3,38% hlasů, všechny tři poslední jmenované volební strany bez zisku mandátu. Starostou, respektive místostarostou se stali Miroslav Štěrba a František Švantner, analogicky k volebnímu období minulému a ve svých funkcích setrvali po celou dobu trvání tohoto volebního období. Starosta i místostarosta byli kandidáty za ČSSD.

Tabulka 5: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2002

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
KDU – ČSL	1	162	4,09	0
KSČM	3	221	5,58	0
ČSSD	9	1911	48,27	5
Pravá volba pro Plzeň	2	134	3,38	0
ODS	9	1531	38,67	4
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

5.1.4 Volby v roce 2006

V roce 2006 sestavili kandidátní listinu (tradičně plnou) pouze dvě volební strany, a to ty pravidelně nejsilnější, ČSSD a ODS. Volby do zastupitelstva městského obvodu proběhly 20. a 21. listopadu a volit přišlo 582 z celkového počtu 850 zapsaných voličů, tato čísla značí sice pokles volební účasti o necelá 2% oproti minulému volebnímu období, ale současně také pravidelný růst voličů v tomto volebním obvodu. Volby vyhrála ČSSD s 58,76% hlasů a 5 mandáty a ODS se 4 mandáty a 41,24% hlasů skončila druhá. Starostou se stal opět Miroslav Štěrba (kandidát za ČSSD) a jeho zástupcem, na rozdíl od dvou volebních období předchozích, Ing. Jan Kotnauer, v té době stále kandidát za ČSSD.

Tabulka 6: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2006

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
ČSSD	9	2 823	58,76	5
ODS	9	1 981	41,24	4
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

5.1.5 Volby v roce 2010

Volby do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 - Černice proběhly 15. a 16. listopadu, volit přišlo 630 z 977 zapsaných voličů (v roce 1994 bylo ve volebním obvodu Plzeň 8 - Černice zapsáno pouze 501 voličů, lze tedy sledovat výrazný nárůst populace v obvodu), volební účast je tedy rovna 64,48%. Stejně jako ve všech obdobích předchozích (s výjimkou roku 1994, kdy ČSSD sestavila kandidátní listinu s pouze pěti členy) sestavily plné kandidátní listiny ČSSD a ODS a pro toto volební období přibyla strana nová, a to

TOP09, ta sestavila kandidátní listinu s osmi členy. Volby vyhrála ČSSD s 51,28% hlasů a 5 mandáty, následovala ODS s 33,68% hlasů a 3 mandáty a poslední se umístila TOP09 s 15,04% hlasů a mandátem jedním. Starostou a místostarostou se stali (stejně jako v letech 1998 a 2002) Miroslav Štěrba respektive František Švantner, oba kandidující za ČSSD.

Tabulka 7: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2010

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
TOP 09	8	792	15,04	1
ODS	9	1 774	33,68	3
ČSSD	9	2 701	51,28	5
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

Kromě postu starosty a místostarosty existují dvě další funkce v rámci zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 – Černice, a to post předsedy finančního výboru, který v tomto volebním období zastával Otta Blažek a post předsedy kontrolního výboru, ten zastával Jan Štýbr. K otázce ohledně funkcí a jejich přidělování v rámci zastupitelstva městského obvodu se starosta Miroslav Štěrba vyjádřil takto: *„Vyjednávání o funkcích v rámci zastupitelstva probíhají vždy po volbách, v našem obvodu existují pouze dvě funkce, a to finanční a kontrolní výbor. Na post předsedy těchto výborů může být dosazen kdokoliv, nezáleží na příslušnosti ke straně, dokonce ani na faktu, zda daný občan je členem anebo není členem jakékoliv politické strany. Dříve bývala, ale dnes už ani není omezena možnost neomezeně opakovatelného zvolení do těchto funkcí.“* [rozhovor 01]

5.1.6 Volby v roce 2014

Prozatím poslední volby do zastupitelstva městského obvodu Plzeň 8 - Černice proběhly 10. a 11. října 2014. K volbám přišlo 659 ze zapsaných 1174 voličů. Z těchto údajů lze vyvodit následující trend. Stále stoupá počet obyvatel v obvodu (od posledních komunálních voleb o cca 200, což se rovná nárůstu o přibližně jednu šestinu) a volební účast se opět (po třetí v řadě od roku 2006) snížila, a to o více než 8% na 56,14%, což se rovná nejnižší volební účasti za celé sledované období. Zřejmě je tedy možné hledat přímou souvislost s tímto stavem volební účasti nejen v komunálních volbách, ale volbách na všech úrovních a celospolečenskou náladou vyplývající z dění na politicko-státní, případně politicko-obecní úrovni.

Vítěznou stranou se v letošních volbách stala opět ČSSD - již stálíce černické komunální politiky. Změna se odehrála především na straně opozice, kdy dřívější voliči ODS dali v těchto volbách svůj hlas nově vzniklým kandidujícím subjektům. Důvěru dostali kandidáti z hnutí ANO 2011 a Společně za Plzeň. „*Přestože celkový výsledek voleb a z něho vyplývající naší opoziční roli považuji za neúspěch, jsem přesvědčen, že naše dva mandáty jsou odezvou na seriózní jednání ANO a korupci v řadách zavedených stran.*“ [rozhovor 03]

Hluboko v poli poražených skončila v těchto volbách ODS, jíž se ani nepodařilo sestavit kandidátní listinu. Její místní členové převážně odešli z komunální politiky jako takové nebo přešli k jiné politické straně. V rámci povolebních vyjednávání se dle předpokladů stal starostou po páté v řadě (a dle vlastních slov naposledy) Miroslav Štěrba z vítězné ČSSD, která uhájila i pozici místostarosty, ovšem s personální změnou oproti předcházejícímu volebnímu období, Františka Švantnera nahradil Otta Blažek, který tak naopak uvolnil Františku Švantnerovi místo předsedy finančního výboru. Předsedou kontrolního výboru se stal jediný zastupitel Společně za Plzeň Václav Motlík.

K otázce ohledně kandidatury v budoucích volebních obdobích se starosta Miroslav Štěrba vyjádřil takto: „*Letošní kandidatura byla s největší pravděpodobností moje poslední a do budoucna přenechám místo v lokální politice mladším generacím.*“ [rozhovor 01]

Tabulka 8: Volby do zastupitelstva městské části Plzeň - Černice v roce 2014

volební strana	počet kandidátů	počet platných hlasů	v %	počet mandátů
ČSSD	9	2708	53,40	5
Společně za Plzeň	9	532	10,49	1
ANO 2011	9	1014	20,00	2
TOP 09	8	817	16,11	1
Celkem			100,00	9

Zdroj: www.volby.cz

5.2 Nejsilnější politické subjekty v městském obvodu, migrace kandidátů mezi volebními stranami, kandidatura do zastupitelstva města

Nejsilnějšími volebními subjekty v městském obvodu Plzeň 8 - Černice jsou, jak již vyplynulo z výše analyzovaných výsledků všech zkoumaných voleb jednoznačně místní

organizace ČSSD, kterou následuje, byť v současnosti bez mandátu v zastupitelstvu obvodu, místní organizace ODS.

„Místní organizace ČSSD samozřejmě existuje, k listopadu 2013 čítá 13 členů a scházíme se dle potřeby zhruba jednou za dva měsíce. Činnost naší organizace je plánována na rok dopředu, obvykle v listopadu nebo prosinci na rok následující a následně odsouhlasena. Účast na našich schůzích bývá obvykle bez absence, ale v průměru s jistotou okolo 95%.“ [rozhovor 01]

„Jednotlivé politické strany mají v Černicích svá místní sdružení. Ke konci roku 2013 se jedná o ČSSD, ODS, TOP 09. Tato sdružení mají pak své zástupce v oblastním sdružení Plzeň-město. Místní sdružení ODS v Černicích má v současné době cca 16 členů.“ [rozhovor 02]

„K listopadu 2014 má černické ANO 6 členů a několik zájemců o vstup a je samozřejmě součástí městské organizace.“ [rozhovor 03]

Přesun jednotlivých kandidátů mezi volebními subjekty byl v městském obvodě Plzeň 8 – Černice dříve nepatrný, v posledních několika letech se migrace členů mezi stranami stává častější.

Poslední roky se staly kritické především pro ODS, kdy se její dřívější kandidáti zřejmě stáhli z komunální politické scény. V minulosti nejsilnější pravicová strana v republice čelí největší krizi za celou dobu své existence jak na státní, tak i na komunální úrovni.

Ke svému členství v ČSSD se Ing. Kotnauer vyjádřil takto: *„V období mezi lety 2002 a 2010 jsem býval členem černické ČSSD a zpětně tuto mou příslušnost hodnotím jako velké zklamání, členové této strany byli často nevzdělaní, bývalí komunisté a obecně lidé pouze s touhou profitovat z dobré pozice bez námahy.“ [rozhovor 03]*

Ve volebním období 2010-2014 byl jediným jak kandidujícím tak i platně zvoleným zastupitelem do zastupitelstva statutárního města Plzně z místních politických organizací starosta městského obvodu Miroslav Štěrbá. *„Momentálně kandiduji do městského zastupitelstva za naši stranu já, nikdo jiný. Občas se stává, že kandiduje někdo, kdo kandiduje do zastupitelstva našeho obvodu i do městského zastupitelstva, tato situace není častá, jedná se spíše o výjimky.“ [rozhovor 01]*

Starosta Miroslav Štěrbá k otázkám týkajícím se opozice uvádí: *„S opozicí, ačkoliv by mne samotného ani nenapadlo tento výraz použít, spolupracujeme, nehledí se tady na stranickou příslušnost, snažíme se fungovat jako jeden celek a žádné politické hry se zde nekonají.“ [rozhovor 01]*

„V zásadě mohu říci, že vztahy mezi všemi zastupiteli v našem obvodu byly po celou dobu vykonávání mého mandátu dobré, vždy jsme se snažili o diskusi a dohodu. Je to situace v podstatě výjimečná, co se týká například městského zastupitelstva v Plzni, tam se dobré vztahy a funkční dohody nepěstují.“ [rozhovor 02]

Ing. Jan Kotnauer, zastupitel za ANO 2011 v období 2014 – 2018 se k otázce fungování zastupitelstva a jeho spolupráce vyjádřil takto: *„ČSSD, jíž jsem býval členem, a obzvláště pak její určitá frakce už dlouhá léta určuje a rozhoduje o tom, co se bude a co se nebude dít a pod pokličku nenechá nahlédnout nikoho nepovolaného. Předpokládám, že existovaly určité dohody s opozicí, jistě však na bázi obchodních vztahů“ [rozhovor 03]*

5.3 Problémy obce

Podle slov starosty Miroslava Štěrbý je typickým a identickým problémem s naprostou většinou podobně velkých územně samosprávných celků absence adekvátního objemu finančních prostředků: *„Chybí finanční prostředky, o jejichž výši rozhoduje výběr daní fyzických a právnických osob na městě, místně příslušné poplatky, ze kterých má obec nakonec stejně mizivý příjem činí zhruba padesát tisíc korun ročně.“ [rozhovor 01]*

Černice jsou sice malým, ale samostatným městským obvodem, což zastupitel Jiří Němeček (volební období 2002 – 2010) vnímá jako pozitivum: *„Myslím, že je podstatně lepší být v pozici být i malého obvodu v rámci města (jako jsou např. Černice, Litice, Lhota) než jako součást velkého obvodu (jako je např. Božkov, Koterov nebo Radobyčice). Malý obvod má svůj rozpočet a i když je ve vztahu k celkovému rozpočtu města mizivý, tak přeci jen pro malý obvod poskytuje nějakou jistotu financování. Oproti tomu ostatní okrajové městské části, které nejsou samostatnými obvody, ale jsou začleněné pod velkými obvody, jsou závislé na celkovém rozpočtu obvodu a v praxi z toho většinou vyplývá skutečnost, že příliš finančních prostředků a investic se k nim nedostane.“ [rozhovor 02]*

Dle slov zastupitele Jiřího Němečka je z hlediska každodenního zatížení zřejmě nejpálčivějším problémem v obvodu vytižení dvou hlavních ulic, kudy projíždí tranzit při cestě do sousedních městských obvodů či obcí: *„Za hlavní nevyřešený problém Černic považuji velké dopravní zatížení ul. Štefánikova a ul. K Plzenci. Uzavřením křižovatky silnice II/180 a výpadovky na České Budějovice byla zbytečně zatažena doprava z jihu do prostoru kruhových objezdů u nákupního centra Olympia. Následně pak Černice slouží pro průjezd těchto vozidel do dalších částí města, přestože by tomu tak při fungování této křižovatky být nemuselo, s čímž souvisí další problém, a to neexistující chodník kolem ul.“*

Štefánikova spojující výstavbu Na Kovářské stráni s hlavní zástavbou Černic. Zde ale situace vypadá tak, že už snad v příštím roce by se mohlo začít s výstavbou.“ [rozhovor 02]

V posledních několika letech, ačkoliv se na pohled zdá téměř celá lokalita Černic, především pak jejích odlehlejších částí téměř idylická a k životu ideální, se v obci rozmáhá majetková kriminalita. V únoru 2013 byla v ulici Jeřabinová zatčena rodina vyrábějící a distribuující pervitin a další omamné látky, především marihuanu a extázi. Existuje předpoklad, že drobné krádeže by mohly být dílem klientely, která sem docházela tyto látky nakupovat. Starosta obvodu Miroslav Štěrba k tomuto problému uvedl: „*Problematika narůstající majetkové kriminality mně známa není, já osobně vím pouze o zásahu policie v únoru minulého roku v ulici Jeřabinová, jinak jde tato situace mimo mojí osobu.*“ [rozhovor 01]

„*Vzhledem k současnému rozmachu majetkové kriminality v obvodu bych doporučoval posílit prevenci zřízením komise pro bezpečnost a posílením místní policie, ale především by se touto problematikou měl zabývat někdo, kdo může nastalou situaci efektivně řešit, například starosta.*“ [rozhovor 03]

6 Závěr

Tato práce se zabývá politickým procesem na lokální úrovni rozhodování v městském obvodu Plzeň 8 – Černice, přičemž je sledováno období přelomu 20. a 21. století, tedy demokratické období od vzniku samostatné České republiky, respektive ČSFR, po roce 1989 až po současnost.

Ve sledovaném období proběhly volby do místního zastupitelstva celkem sedmkrát, z toho jednou v období ČSFR a šestkrát po vzniku samostatné České republiky. V prvních popřevratových komunálních volbách v roce 1990 byli občané Černic voleni zastupitelé ještě do městského obvodu Plzeň 2 – Slovany, kam obec v té době spadala, tudíž se tyto volby do výše zmíněného výčtu nemohou započítat. Transformace Černic na samostatný městský obvod totiž proběhla až v dubnu roku 1992, čemuž předcházely druhé komunální volby za dobu existence ČSFR, což současně byly první komunální volby (na zkrácené volební období) do městského obvodu Plzeň 8 – Černice. V této době nebyly v obvodu zformovány žádné politické strany, takže občané kandidovali bez příslušnosti k politickým stranám za obecní spolky jako například TJ Sokol Černice, Základní organizace sboru požární ochrany Černice anebo Český svaz žen při obci Černice. Starostou byl zvolen Jaroslav Frýs, který svoji funkci obhájil i v následujícím volebním období.

Druhé volby do zastupitelstva městského obvodu v roce 1994 vyhrála drtivou převahou ODS, což byl ale výsledek vzhledem k souvisejícím událostem nepřekvapivý a relativně očekávaný, druhou nejsilnější stranou se stala ČSSD. Počínaje volbami v roce 1998 a konče prozatím posledními komunálními volbami v roce 2014 se role těchto dvou dominantních stran v obvodu změnila a dosud nepřetřátou šňůru vítězství v komunálních volbách začala ČSSD, přičemž až do letošního roku ODS pravidelně končila druhá a téměř vždy si s ČSSD rozdělila všech devět mandátů. Zatím poslední volby přinesly první výraznou změnu ve složení opozice, kdy byla ODS nahrazena členy hnutí ANO 2011 a Sdružení pro Plzeň. Starostou byl již v roce 1994 zvolen Miroslav Štěrba, kterému se podařilo uhájit svůj post i na páté volební období v řadě.

Tato dominance ČSSD na úrovni komunálních voleb v obvodu je zvláštní, uvážíme-li fakt, že v případě výsledků voleb do zastupitelstev za celé statutární město Plzeň ČSSD takto silné postavení nemá. Vysvětlením této odlišnosti může být například fakt, že u takto malého obvodu jako jsou Černice, se předvolební kampaně příliš neliší a politické zájmy tedy nejsou názorově a programově příliš vzdáleny. Voliči potom nerozdělují své hlasy pouze podle politické orientace a programu kandidátů, ale i na základě dalších aspektů,

kterými mohou být i osobní sympatie, známosti, prestiž kandidátů a nejpravděpodobněji dlouhodobá známost nevyplývající z participace na veřejném životě v obci, ale především ze vztahu soukromého charakteru, často i předcházejícího počátkům politické kariéry kandidáta.

Důležitým trendem, který se projevuje i v komunálních volbách, jsou rostoucí sympatie voličů k novým stranám, jež přináší nové tváře a souhlasné postoje k radikálním změnám. Konkrétními příklady jsou v minulých komunálních volbách úspěšná TOP09 a v současnosti hnutí ANO 2011, které poprvé výrazně promluvalo do výsledků voleb do dolní komory Parlamentu v roce 2013 a nemalý úspěch slavilo právě v komunálních volbách o rok později.

Již dlouhodobě se voliči po celé republice odklánějí od stranické politiky a dávají šanci též nezávislým kandidátům. V Černicích se při posledních komunálních volbách prosadilo hnutí Společně za Plzeň.

Nejsilnější voličskou základnu má ale v Černicích stále ČSSD, která si i nadále drží svůj výsledkový standard. Z výsledků vyplývá, že zatímco voliči pravicových a středopравicových stran rozložili v posledních letech své hlasy mezi ODS, TOP 09, ANO 2011 a nezávislé kandidáty, příznivci ČSSD zůstali v drtivé míře této straně věrni a nehledali jiné alternativy.

Ačkoliv rivalita mezi kandidáty jistě panuje, povolební souboje vítězné strany a opozice nejsou tak dramatické jako ve vyšších sférách politiky. Dle slov starosty se snaží celé zastupitelstvo jednat ve shodě.

Co se týká voleb do Poslanecké sněmovny PČR, občané městského obvodu Plzeň 8 - Černice ve sledovaném období nevolili analogicky k výsledkům voleb komunálních. Na této úrovni voleb dominují v Černicích strany pravicové, v posledních dvou volebních obdobích se jedná o stranu TOP09. Volební účast obyvatel obvodu za sledované období v parlamentních volbách se pohybuje okolo hranice 80%, což je údaj vysoce nadprůměrný jak vzhledem k souhrnné volební účasti za statutární město Plzeň, tak za celou ČR a značí i v rámci dlouhodobého poklesu velký zájem o politickou participaci.

Na základě analýz v práci provedených je možné konstatovat, že Černice jsou značně dynamicky se rozvíjejícím městským obvodem, který byl i díky dobře odvedené práci obvodních zastupitelů pozvednut ze stavu žalostného na počátku devadesátých let do stavu v současné době bez nadsázky nadstandardního, což dokládá i markantní nárůst obyvatel v obvodu, ten za zkoumané období narostl bezmála třikrát. S růstem populace v obvodu souvisí i kontinuálně již téměř dvacet let probíhající výstavba nových bytových

jednotek ve formě rodinných i bytových domů. Dále ve zkoumaném období vznikly nejen z hlediska obvodu dvě velmi důležité stavby. Jednou z nich je největší obchodní centrum v západních Čechách Olympia v březnu roku 2004 a druhou dálniční obchvat města D5 částečně zprovozněný v prosinci 2003, který jak obvodu, tak i celému městu velmi ulevil od tranzitní dopravy. V listopadu 2013 započaly v obvodu stavební práce na výstavbě již druhé mateřské školy, vzhledem ke stále se navyšujícímu počtu mladých párů zakládajících zde rodiny velmi potřebné. Tyto práce měly být dokončeny v druhé polovině roku 2014, ovšem nadále dochází k jejich průtahům.

V posledních několika letech se v obvodě rozmáhá zastupitelstvem zatím nijak neregistrovaná distribuce návykových látek a závažná majetková kriminalita. Zda spolu tyto dvě kriminální činnosti souvisí, o tom policie prozatím mlčí. Pravděpodobně je ale vzhledem k výše zmíněnému nárůstu mladých rodin a dětí v předškolním a školním věku jen otázkou času, kdy dojde na řešení i tohoto problému. Všemi v práci popsanými problémy obvodu se jistě bude muset zabývat nově zvolené zastupitelstvo.

7 Seznam použitých zdrojů

7.1 Seznam použité literatury

- ANDERLE, J. a kol. Plzeňsko. Příroda, historie, život. Příbram: Baset, 2008, ISBN 978-80-7340-100-9
- BALÍK, S. *Komunální politika. Obce, aktéři a cíle místní politiky.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2009, ISBN 978-80-247-2908-4
- BALÍK, S. Metodologie výzkumu komunální politiky. In FIALA, P., STRMISKA, M. *Víceúrovňové vládnutí: teorie, přístupy, metody.* Brno: CDK, 2005. s. 163-175. ISBN 80-7325-074-8.
- ČMEJREK, J. BUBENÍČEK, V. ČOPÍK, J. *Demokracie v lokálním politickém prostoru. Specifika politického života v obcích ČR.* Praha: Grada Publishing, a.s., 2010, ISBN 978-80-247-3061-5
- JÜPTNER, P. Komunální koalice a politické modely: studie. In *Politologická revue.* Praha: Česká společnost pro politické vědy, 2004. S. 80-101. ISSN 1211-0353.
- KREJČÍ, O. *Nová kniha o volbách.* Praha: Professional, 2006, ISBN 80-86946-01-0
- ÚPLNÉ ZNĚNÍ obecně závazné vyhlášky statutárního města Plzně č. 8/2001, Statut města, ve znění obecně závazných vyhlášek č. 12/2002, 3/2004, 20/2004, 17/2005, 14/2006, 20/2006, 1/2009, 3/2010, 14/2011, 9/2012 a 3/2013
- Zákon č. 128/2000 Sb., o obcích (obecní zřízení), ve znění pozdějších předpisů
- Zákon č. 491/2001 Sb., o volbách do zastupitelstev obcí a o změně některých zákonů, ve znění pozdějších předpisů

7.2 Použité internetové zdroje

- Webové stránky ČSÚ. Dostupné na <http://www.czso.cz> a <http://www.volby.cz>
[cit. říjen 2014]
- Webové stránky městského obvodu Plzeň 8 – Černice. Dostupné na <http://www.umo8.plzen.eu> [cit. listopad 2014]
- Webové stránky města Plzeň. Dostupné na <http://www.plzen.eu> [cit. listopad 2014]
- Webové stránky OC Olympia Plzeň. Dostupné na <http://www.olympiaplzen.cz>
[cit. listopad 2014]
- Webové stránky Mapy.cz. Dostupné na <http://www.mapy.cz> [cit. listopad 2014]
- Webové stránky Tyršovy základní a mateřské školy. Dostupné na <http://www.tyrsovazsams.plzen.eu> [cit. listopad 2014]

7.3 Ostatní použité zdroje

Pamětní kniha obce Černické 1910-2013 [ÚMO8 Plzeň, fond: Archiv městského obvodu Plzeň 8 - Černice]

Rozhovor 01 se starostou městského obvodu Miroslavem Štěrbou z 19. 11. 2014

Rozhovor 02 se zastupitelem městského obvodu Jiřím Němečkem z 22. 11. 2013

Rozhovor 03 se zastupitelem městského obvodu Ing. Janem Kotnauerem z 27. 11. 2014

8 Přílohy

8.1 Seznam použitých zkratk

a.s.	akciová společnost
atd.	a tak dále
cca	latinsky circa (přibližně)
cit	citováno
č.	číslo
ČSSD	Česká strana sociálně demokratická
ČR	Česká republika
ČSFR	Česká a Slovenská Federativní Republika
D 5	dálnice č. 5
EU	Evropská unie
Ing.	Inženýr
KDU-ČSL	Křesťanská a demokratická unie-Československá strana lidová
KSČM	Komunistická strana Čech a Moravy
LPG	Liquefied Petroleum Gas (zkapalněný ropný plyn)
n. l.	našeho letopočtu
OC	Obchodní centrum
ODS	Občanská demokratická strana
př. n. l.	před naším letopočtem
resp.	respektive
Sb.	sbírka (zákonů)
SDČR	Sdružení důchodců České republiky
SPR-RSČ	Sdružení pro republiku-Republikánská strana Československa
tj.	to jest
tzn.	to znamená
tzv.	takzvaný (přídavné jméno)
US	Unie svobody

8.2 Seznam příloh

Příloha 1: Seznam otázek pro rozhovor 01	48
Příloha 2: Seznam otázek pro rozhovor 02	48
Příloha 3: Seznam otázek pro rozhovor 03	49
Příloha 4: Úřad městského obvodu Plzeň 8 - Černice	49
Příloha 5: Tyršova základní a mateřská škola	50
Příloha 6: Poloha městského obvodu Plzeň 8 – Černice	50
Příloha 7: Katastrální mapa městského obvodu Plzeň 8 – Černice	51

Příloha 1: Seznam otázek pro rozhovor 01

1. Jaká je Vaše motivace k působení v samosprávě?
2. Jaké vidíte problémy, pozitiva a negativa v obvodu?
3. Jakých jste dosáhl úspěchů za dobu vykonávání funkce, popřípadě existuje něco, co hodnotíte ve Vaší kariéře jako chybu?
4. Jak fungují místních politické organizace, jsou součástí plzeňské organizace anebo mají černice politické organizace vlastní? Pokud ano, jaký je počet členů černické ČSSD?
5. Jakým způsobem se vyhledávají noví potenciální členové ochotní vstoupit do strany a/nebo kandidovat do zastupitelstva, jak se sestavují kandidátní listiny?
6. Kandiduje někdo, kdo kandiduje za Černice i do zastupitelstva města Plzně?
7. Jaký je zájem ze strany občanů o práci v samosprávě?
8. Existují před nebo povolební vyjednávání o funkcích - Kontrolní/finanční výbor? Jakým způsobem se obecně určuje, kdo bude vykonávat jakou funkci?
9. Roste počet obyvatel, jak hodnotíte tuto skutečnost Vy? Podporujete růst obyvatel či nikoliv?
10. Jak hodnotíte opozici? Jakýkoliv nástin situace.
11. Jak se stavíte k problematice majetkové kriminality, která se na území obvodu rozmáhá?
12. Zvažujete další kandidaturu do zastupitelstva obvodu?

Příloha 2: Seznam otázek pro rozhovor 02

1. Jaká je Vaše motivace k působení v samosprávě?
2. Jaké vidíte problémy, pozitiva a negativa v obvodu?
3. Jakých jste dosáhl úspěchů za dobu vykonávání funkce, popřípadě existuje něco, co hodnotíte ve Vaší kariéře jako chybu?
4. Jak fungují místní politické organizace, jsou součástí plzeňské organizace anebo mají černice politické organizace vlastní? Pokud ano, jaký je počet členů černické ODS?
5. Jakým způsobem se vyhledávají noví potenciální členové ochotní vstoupit do strany a/nebo kandidovat, jak se sestavují kandidátní listiny?
6. Kandiduje někdo, kdo kandiduje za Černice i do zastupitelstva města Plzně?
7. Jaký je zájem ze strany občanů o práci v samosprávě?

8. Existují před nebo povolební vyjednávání o funkcích - Kontrolní/finanční výbor? Jakým způsobem se obecně určuje, kdo bude vykonávat jakou funkci?
9. Roste počet obyvatel, jak hodnotíte tuto skutečnost Vy? Podporujete růst obyvatel či nikoliv?
10. Jak hodnotíte Vaše dlouhodobé působení v opozici? Jakýkoliv nástin situace.
11. Jak se stavíte k problematice majetkové kriminality, která se na území obvodu rozmáhá?

Příloha 3: Seznam otázek pro rozhovor 03

1. Jaká je Vaše motivace k působení v samosprávě?
2. Jaké vidíte problémy, pozitiva a negativa v obvodu?
3. Jakých jste dosáhl úspěchů za dobu vykonávání funkce, popřípadě existuje něco, co hodnotíte ve Vaší kariéře jako chybu?
4. Jak fungují místní politické organizace, jsou součástí plzeňské organizace anebo mají černice politické organizace vlastní? Pokud ano, jaký je počet členů černické ANO?
5. Jakým způsobem se vyhledávají noví potenciální členové ochotní vstoupit do strany a/nebo kandidovat, jak se sestavují kandidátní listiny?
6. Kandiduje někdo, kdo kandiduje za Černice i do zastupitelstva města Plzně?
7. Jaký je zájem ze strany občanů o práci v samosprávě?
8. Existují před nebo povolební vyjednávání o funkcích - Kontrolní/finanční výbor? Jakým způsobem se obecně určuje, kdo bude vykonávat jakou funkci?
9. Roste počet obyvatel, jak hodnotíte tuto skutečnost Vy? Podporujete růst obyvatel?
10. Jak hodnotíte opozici? Dříve jste byl ve vítězné straně a nyní jste již po druhé v opozici? Jakýkoliv nástin situace.
11. Jak se stavíte k problematice majetkové kriminality, která se na území obvodu rozmáhá?

Příloha 4: Úřad městského obvodu Plzeň 8 - Černice

Zdroj: www.umo8.plzen.eu

Příloha 5: Tyršova základní a mateřská škola

Zdroj: www.tyrsovazsams.plzen.eu

Příloha 6: Poloha městského obvodu Plzeň 8 – Černice

Zdroj: www.mapy.cz

Příloha 7: Katastrální mapa městského obvodu Plzeň 8 – Černice

Zdroj: www.umo8.plzen.eu